

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravnishtvu:
za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1-70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.
Posamezne štev. 10 h.

SLOVENEK

Inserati:
Enostop. petilvrsta (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 " "
za trikrat 9 " "
za več kot trikrat 8 " "

V reklamnih nošicah stane enostopna garmondvosta 26 h. Pri večkratnem objavljanju primeren popust.

Izhaja vsak dan, izvemlje nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravnishtvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravnishkega telefona št. 188.

Češka in nemška socialna demokracija.

Zadnji čas kažejo pomenljiva znamenja, da bosta nemška in češka socialna demokracija sli narazen; njuna zveza se bo razbila ob dunajskem šolskem vprašanju. Ne gre se nam zato, ali bo to stranki v korist ali škodo; kar zanima Slovana in resničnega socialca, je čudno stališče, ki ga zavzema nasproti upravičenim češkim kulturnim težnjam nemška socialna demokracija, na čelu ji dr. Adler.

Češka socialna demokracija se je v Češkem kraljestvu precej krepko razvila; kar jo je zadnje dve leti znatno okrepilo, je bil boj za volivno preosnovno. Število njenih organizacij je poskočilo od 244 na 1537, vseh članov bo nekako 120.000. Njeno agitatorično delo se kaže posebno v tem, da je v zadnjih letih priredila 30.660 shodov, od teh je bilo 318 razbitih. Češka socialna demokracija izdaja tri dnevne in 21 drugih listov in revij ter 30 strokovnih glasil. Tiskovni odbor je izdal 349.930 knjig in brošur ter 134.250 koledarjev. Vsekakor lepe številke. (Socialistische Monatshefte, 2. zvezek, 1907.)

Napetost med češko in nemško socialno demokracijo se je prvič pokazala na zadnjem strankarskem shodu češke socialne demokracije, na katerem je bilo zastopanih 369 delegatov, med njimi tudi Nemci. V svojem poročilu je sodrug Nemec poleg demokracizacije države za bližnji cilj češke socialne demokracije označil 1. žensko volivno pravico in 2. enakopravnost nemških narodnosti z nemškimi. To je nemške socialne demokrate zelo zbudilo. Spor se je poostil posebno zadnje dni, ker zahtevalo češki socialni demokrati na Dunaju za favoritenški okraj, kjer je češko delavstvo skoroda v večini, svojega kandidata, dočim je nemška socialna demokracija postavila tu za kandidata dr. Adlerja.

Po pravici so Čehi vsled tega razburjeni, kajti nemška socialna demokracija bi zatajila svoj program socialne in politiške enakopravnosti, ako bi hotela zagovarjati v Favoritnu kandidaturu dr. Adlerjevo, katero z vsemi silami vzdržuje. Zato se dunajsko nemško socialnodemokratsko vodstvo tudi noče oglašati, da zagovarja svoje stališče, pač pa je neki nemški sodrug z Dunaja objavil v zadnjem zvezku berlinskih »Socialistische Monatshefte« v referatih na zadnjih straneh sledeče:

»Češki sodruzi na Dunaju in severnem Češkem se pritožujejo nad ovirami, ki jih jim bajé nemški sodruzi postavljajo nasproti; tako so na primer slednji nastopili proti zahtevi čeških šol na Dunaju in tudi sploh se premoalo ozirajo na češke potrebe. Res je, da prebiva na Dunaju 150.000 Čehov, ki si pri volivni reformi niso mogli priboriti mandata, toda to velja tudi za 200.000 Nemcev v Galiciji, za

Nemce v Pragi, v Budjeovicah itd. Če pa nemški sodruzi ne agitirajo za češke šole na Dunaju, to ne delajo zato, ker so proti tej zahtevi, ampak zato, ker nočejo s kako agitacijo češko šolsko vprašanje diskreditirati, ker nočejo dati dunajskim krščanskim socialcem prilike, da bi se vsilili dunajskim Nemcem za voditelje nemštva proti češkemu navalu. S tem bi bila nemška stranka oškodovana, češki pa bi nič ne koristilo.»

Taki so torej ti mednarodni nemški socialni demokrati. Za upravičeno kulturno zahtevo dunajskih Čehov, katerih mimogrede rečeno ni samo 150.000, ampak najmanj 300.000 na Dunaju, nočejo nastopiti, da ne bi krščanski socialci imeli povoda, pasti vsled tega po socialnih demokratih. Kako je ta izgovor jalov, je na prvi pogled jasno. In če bi bil resničen, kaže, da je socialnim demokratom več za njihovo dunajsko koterijo, kot za eminentno kulturno vprašanje čeških šol za dunajske Čehi. Na višku svoje naloge se dunajska socialna demokracija s tem pač ni izkazala; če bi ta spor imel za posledico, da se nemška in češka socialna demokracija popolnoma ločita, se zna tudi zgoditi, da prevzame češka socialna demokracija v Avstriji intelektualno vodstvo stranke, za katero je tudi drugače bolj sposobna kot nemška.

Jesenice.

Jeseniški naprednjaki se hočejo na vsak način ovekovečiti. Herostrat je znan postal in njegovo ime se je ohranilo v zgodovini, ne zato, ker je storil kaj imenitnega in koristnega, marveč ker je leta 356 pred Kr. zažgal krasni tempel boginje Artemide v svojem rojstnem mestu Efezu. Herostrata bi radi posnemali in se tako proslavili jeseniški liberalci. Bralcem »Slovenca« je že znano, kako delajo za blagor občine. V občinski seji dne 15. t. m. so pa na poseben način pokazali, da hočejo ohraniti spomin na svoje delovanje za občino poznim rodovom.

Poslance posnemajo.

Jeseniški napredni odborniki niso kaj navadnega. Velike gospode posnemajo, dr. Ferjančiča, Hribarja in druge liberalne deželne poslance, ki so s kravjimi zvonci, ragljami in drugim ropotom v deželni zbornici preprečili novi volivni red za kransko deželo, po katerem bi delavski stanovi dobili primerno število poslancev v deželnem zboru. Na Savi je krvavo potreben vodovod. Delavci, ki nimajo zdrave pitne vode, so se veselili, da bodo že spomladi dobili vodovod. Denar je že zbran, ponudbe podjetnikov leže pri občinskem odboru, treba je le še, da občinski odbor delo odda enemu izmed ponudnikov. Toda liberalni odborniki jeseniški hočejo preprečiti oddajo, zato seje obstruirajo; Savčani naj se pokore,

ker niso volili v občinski odbor liberalnih Jeseničanov in ker niso lepo tiho, ker ne odbravajo vsega, kar liberalni Jeseničani hočejo. Ker je odsotnost v seji predraga, stane namreč 20 kronic, zgrabili so za raglje, kravje zvonce in rene, kakor njih vzori v deželni zbornici, češ, kaj takega še ni bilo v občinskem odboru; k seji smo prišli, kaznovani ne moremo biti, Savčani pa le ne bodo še dobili vodovoda, naj se še en čas pokore, bodo pri drugih volitvah bolj mehki in se nam ne bodo več upali zameriti, da bi volili proti nam.

Osvobojeni kmetje.

Ker hočejo biti ovekovečeni, pa naj bodo. Zato povemo, kako je bilo pri občinski seji na Jesenicah dne 15. februarja 1907. Prišli so tudi napredni odborniki k seji. Na dnevnem redu je bil proračun za leto 1907 in oddaja zgražbe savskega vodovoda. Župan otvoril ob 4. uri popoldne sejo in jo proglasil za sklepčno. Tedaj pa privleče Ivan Legat, po domače Rajmund, velike rene izpod haveloka in začne razbijati nanje; črevljar Artelj, ki ga je najel virilist Jakob Ferjan za svojega zastopnika, vzdigne izpod suknje visoko nad glavo velikansko ragljo in jo začne vrteti; pek Hauptmann, najet od virilista Janeza Ferjana, začne pisikati, v rokah pa vrti velik kravji zvonec; Gregorjevec, zadovoljno se smehljaje, bife ob male rene, sramežljivo pod havelokom zvoni Pavel Klinar s Plavža, stari Kobentar maha skrivaj pod mizo z malim zvončkom, Rogar s Hrušice pa vrti malo ragljo, Gregorjevec semtertja pomaga podžupan s Plavškega Rovta, Andrej Klinar, Schrey resno sedi in gleda in posluša, Fabinc se muza, župan se smehlja, z roko zamahne, češ, bodite tiho, pa se naprej smehlja. Odborniki, ki bi radi delali za občino, se posmehujejo liberalcem, češ, da pustni ropot je že bil. Ne pomaga nič. Strahoviti ropot ne preneha. Rajmund tako razbija ob rene, da mu pot curkoma teče po obrazu, Artelj omaga in se vsede na stol, Hauptmann težko sope in se tudi hoče odpočiti ter se vsede. Ropot traja že četrte ure, Schrey miga županu, naj sejo zaključijo, ker se ne more zborovati. Župan zapiše na šolsko tablo — seja je bila namreč v šoli: »Sejo zaključim.« Odbornik Zabukovec maha z roko, da je ne sme zaključiti, pa gre in zapiše na tablo: »Mi ostanemo.« Fabinc zapiše za njim: »Mi tudi ostanemo.« Župan se je udal in poslušal razbijanje naprej. Ropot traja že pol ure; smeh, ki se je zibal ob začetku na ustnicah razgrajacev, je izginil, mirno poslušajo odborniki S. L. S. in tovarniške in čakajo, da se razgrajaci naveličajo. Smilili so se jim že, pa so poslali po piva in jim ga dali nekaj steklenic na mizo. Zasmehali so se in Fabinc je skočil, da bi jim ga natočil, toda Schrey skočil med nje in jim prepove pitij. Žalostno so bili in tolkli in zvonili in ragljali naprej. In smilili so se nam. Tedaj

tako se godi osvobojenim kmetom, smo si mislili. Schrey in Fabinc, ki sta ustanovila društvo za osvobojenje kmetov, jih komandirata, da razbijajo in ragljajo, ona dva »gospoda« pa gledata, kakor priganjača v časih, ko so kruti grajščaki gospodovali nad kmetom. Rajmund, Gregorjanec, Rogar, Kobentar, Pavel Klinar, vsi odborniki društva za osvobojenje kmetov, se morajo v potu svojega obraza truditi, da ostanejo gospodje v občini Schrey, Fabinc, Humer. O svoboda, o zlata svoboda, o srečni osvobojeni kmetje! Komu delate tlako? Kaj imate od te tlake? Pametni ljudje vas pomilujejo, liberalna gospoda se pa na tihem posmehuje »neumnemu« kmetu. Zakaj nista regljala in pisкала tudi Schrey in Fabinc? Ali ni dostojno in častno za Schreya in Fabinca razgrajati v občinskem odboru?! Za vas svobodne kmete se pa to spodobi in je častno? Če se ljudje sedaj norčujejo, da tistim, ki nosijo zvonce, ni treba govoriti, ali zadeva to Schreya in Fabinca? Ali ste res ponosni na to, da smete služiti Schreya, Humru in Fabincu? Ali še sedaj niste spregledali, kaj hoče liberalna gospoda? Potem vam ni več pomagati!

Župan dober očka.

Župan je pustil liberalne odbornike kot dober očka razposajene otroke, da so še dalje razbijali, le nekaterikrat je radi lepšega namigaval, naj mirujejo. Ko bi bil hotel napraviti mir in red, naj bi bil vzel v roke občinski zakon ter razgrajacem zagrozil z denarno globo ali pa s pomočjo policije jih iztirjal iz zborovalnice. Pa tega ni storil.

Pametni ljudje pravijo, če oče razposajenim otrokom prizanaša, postanejo še bolj razposajeni in je tudi sam odgovoren za njih dela. O namenu te obstrukcije in posledicah pisali bomo v sobotnem »Slovencu«. Trajala je pet četrte ure. Šele ko je župan odšel, odšli so za njim razgrajaci in seja je postala nesklepčna, oziroma župan je rekel, da jo je zaključil, ko je odšel.

OGRSKE ZADEVE.

Nagodbeno vprašanje.

Weckerle in Beck sta se začas pobotala. Ogrskega samostojnega carinskega tarifa ogrski parlament ne bo sklenil, predno se ne reši nagodba, avstrijska vlada pa se je zavezala, da spravi zopet v tir nagodbeno pogajanje. Marca meseca prično strokovne komisije, ki se s tem vprašanjem bavijo, zopet svoje delo. Pri prvem branju se je pojavilo mnogo diferenc med Avstrijo in Ogrsko — sedaj bodo najprej izkušali te poravnati. Ministri obeh vlad bodo v to svrhu strokovnim komisijam dali nove inštrukcije. Potem se začne drugo branje. Pravijo, da bo šlo. Pesimistična čuvstva vsekakor vzbujata vest, da se bo gospodar-

LISTER.

Izlet v Varšavo.

5. Profesor Korson.

V ponedeljek je bilo že pozno predpoldnem, predno sem se opravil, odmaševal, pozajtrkoval, uredil najpotrebnejšo korespondenco ter zapisal nekatere opazke. Sicer se mi pa tudi ni nikamor posebno mudilo in nekaj časa sem potreboval za svoje zasebne opravke, potem pa dalje na pot. Najprej sem hotel obiskati nekaj oseb, na katere sem imel priporočila, da se tako seznanim z življenjem in razmerami tako važnega slovanskega mesta, kakor je stolica poljskega kraljestva.

Najprej sem poiskal nekega znanega varšavskega literata, toda služabnik mi je povedal, da je dotični gospod že ob devetih odšel po svojem opravilu. Ker mi je bilo najbližje, stopim nato v uredništvo leposlovnega lista »Besjada literarka«, a tam mi povedo, da bo urednik šele ob šestih zvečer v uredništvo. Nato grem nekoliko dalje, v uredništvo Przelom-a, glasila mlade »poljske napredne stranke.« Tu mi povedo, da gospoda ne bo v uredništvo pred deveto uro zvečer, grem torej spet dalje ter potrkam na uredništvo dnevnika »Gazeta Polska«, glasila najmočnejše in vladajoče poljske stranke »narodno-demokracijske (N. D.). Oseba, na katero sem imel priporočilo, mi pove, da bi mi ona ne mogla dati toliko potrebnih in mene zanimajočih informacij, kakor gospod Maliszewski, urednik

dnevnika »Goniec«, drugega glasila omenjene stranke. Radi tega se hoče danes z njim dogovoriti in jutri naj se oglašim pri njem. Na podobne in še neprijetnejše slučaje mora biti popotnik vedno pripravljen in radi tega tudi jaz nisem niti najmanj izgubil dobre volje. Na nekih stopnicah se ustavim, vzamem v eno roko načrt mesta, v drugo pa zapisnik oseb in uredništva, h katerim sem se hotel oglašiti ter si delam nadaljnji načrt. Merodajen pri sestavljanju mojega načrta je bil predvsem ozir na to, da bi mi bilo treba kolikor mogoče malo hoditi po ulicah, ker to strašno zmuči in vzame mnogo časa. Torej sem obiskal pred vsem osebe in lokale, ki so bili blizu skupaj, potem pa šel v gotovi smeri dalje, da bi mi ne bilo treba nikdar ponoviti iste poti.

Stojim torej na stopnicah in gledam na načrt Varšave; katero izmed oseb, ki stanujejo najbližje mestu, kjer zdaj stojim, naj obiščem? — Naenkrat mi šine misel v glavo in jezno se primem za las: »Ti tepec, ti! Ali ti nisi v Krakovu govoril: »Ko prideš v Varšavo, poišči najprej profesorja Korsona. Ako si z njim govoril, ni ti potreba nikamor nobene priporočila več.« — Toda kje stanuje profesor Korson? — Napisano imam: »Uliza Zabia«, a kje je »Zabia ulica«, ne morem najti na načrtu. A kaj bi tratil dragoceni čas! Tu so izvoščeki po ceni in za 20 kopeik te pelje, kamor hočeš.

Cez nekaj minut sem že stal z izvoščekom pred hišo, v kateri stanuje profesor in slavni učenjak, zgodovinar Korson, skočim s sani, vprašam po stanovanju, hitim v prvo nadstropje in pozvonim. Odpre mi neka gospa in pove na moje vprašanje, da je profesor

Korson še v knjižnici v pritličju. On je namreč knjižničar v zasebni knjižnici ordinata, grofa Zamojskega. Gospa je bila celo sama tako prijazna, da me je spremila v pritličje in pokazala vrata, kjer se nahaja gospod profesor.

Neko lastnost imajo Poljaki jako močno razvito, katero hvali že Mickiewicz »Pan Tadeusz« in na katero so po pravici jako ponosni, katere prijetnost občuti tujec, ki se, kot sedaj jaz, izgubi v tuje, neznano mesto — namreč vljudnost. Dasiravno sem imel pri današnjih obiskih smole dovolj in sem bil poleg tega še utrujen od včeraj in je bilo tudi slabo, kisló vreme, sem bil vendar jako dobre volje. Vljudnost, s katero so me povsod sprejeli, tudi, ako so morali povedati, da osebe, katero iščem, ni doma, je takoj razpršila vsako meglico porajajoče se nevolje. Vljudnost je lastnost, ki se dá težko opisati, ki se pa globoko občuti. Poteza na licu, gesta z roko ali s telesom, ton glasu pove ti, kako je proti tebi razpoložena oseba, s katero govoriš. Vljudnost se ne da prisiliti, biti mora izraz plemenitega čuvstva, plod vzgoje in dobrega značaja. Jaz mislim, da je vljudnost ena glavnih vzrokov privlačne sile poljskega naroda. Tujcu se zdi med Poljaki kmalu prijetno, ker dobi zavest, da ima okrog sebe ljudi, ki se bodo obnašali napram tebi z vso vljudnostjo. Vzrok poljski vljudnosti tiči v prevagi poljske inteligence in plemstva. Kakšen razloček je med slovensko in poljsko družbo. Med Slovenci, tudi med olikanejšimi, vlada v družbi večkrat surov ton, ki bi spadal pravzaprav v oštarije. Opravlja se odsotne, zbada in dela slabe dovtype iz navzočih; kar kdo čuti, da njegovega soseda zbode, ravno to bo pri-

nesel v razgovor in ako družba vidi, da je kdo med njimi nejevoljen, dela vsem prijetno zabavo. Sicer ni to nič čudnega, ker Slovenci se pričenjamo likati šele od nekaj desetletij sem. Poljaki so pa že pred stoletji tvorili mogočno državo in so stali v živi zvezi z najboljšimi kulturnimi narodi tedanjega časa: Francozi in Italijani.

Pozvonim, služabnik odpre in jaz mu dam pismo za prof. Korsona. Gospod profesor je sam prišel služabniku nasproti, mu odvzel pismo in ga pričel čitati; jaz pa sem med tem stal pri vratih in gledal na moža, o katerem sem že toliko slišal in katerega sem tako želel poznati. Bil sem vesel, da sem ga mogel nekaj minut tako tiho opazovati. Ko je gospod profesor prečital list, prišel k meni, podal mi roko in me z veliko prijaznostjo peljal v drugo sobo, veli mi sestni na divan in pričela sva se razgovarjati. Profesor Korson je ena izmed najbolj znanih in čislanih oseb v Varšavi. V letih je že star, a v govorjenju in v kretanju še živahen in čvrst, pri govorjenju precej močno teclja. Nekdo mi je njegovo jecljanje razložil iz sledečega vzroka: Leta 1863. se je udeležil vstaje in Rusi so ga obsodili na smrt. Ko bi se imela smrtna kazen že izvršiti, je prijahal od generalnega gubernatorja v galopi kozak, ki je imel sporočiti njegovo pomiloščjenje. Od daleč je kozak zataknil bel robeč na sulico in z njo mahal po zraku. Ko je častnik, ki je načeloval oddelku, ki bi imel izvršiti kazen, kozaka zagledal, velel je z izvršitvijo počakati, dokler ni kozak prišel blizu in povedal, da je obsojenec pomiloščen. Od tačas jeclja gospod profesor. — Nevem, če je to pripovedovanje čisto resnično, spomnim se

ski odsek ogrske zbornice začel že 21. t. m. baviti s samostojnim ogrskim carinskim tarifom.

Podrobnosti.

Košutov list »Budapest« piše, da je Košut tako vzvišen, da ga nobeno obrekovanje ne more umazati. Gonja proti Košutovcem utegne imeti neprijetne posledice. To zadnje pomeni najbrže, da bo Košut odstopil, ako ga še dalje napada. — V zbornici je poljedelski minister napovedal postavbo, ki bo uredila razmere kmečkih poslov. — »Független Magyarorszag« dolži poslanca Lengyela ponarejenja dokumentov in izsiljevanja. — Vest o demisiji hrvaškega bana Pelečevića je neutemeljena.

NEMŠKI PRESTOLNI GOVOR.

Nemški prestolni govor ob otvoritvi državnega zbora izvaja sledeče:

Nemško ljudstvo je dokazalo, da mu je več za čast nemškega imena kot za malenkostno strankarstvo. Narodno čustvo združuje vse sloje med seboj in varuje domovino. Ustavne pravice bo vlada spoštovala. Nove mu državnemu zboru bo predložila proračun za leto 1907 in dodatni proračun za kolonije v jugozahodni Afriki. Vlada upa, da bo državni zbor sedaj ta proračun odobril. — O socialnih demokrati govori sledeči odstavek:

Ljudstvo je obsodilo in ustavilo neko gibanje, ki meri na to, da prepreči mirni razvoj države in človeške družbe sploh. Važne socialnopolitiške postavbe v varstvo delavcev so se sklenile proti glasovom zastopstva tiste stranke, ki se smatra za edino pravo zastopnico delavskih interesov, v resnici pa zanj in za kulturni napredek še ničesar ni storila. Vlada bo tudi za naprej skrbela za nemškega delavca. — Konečno omenja prestolni govor, da živi Nemčija v miru z vsemi velevladstvi.

NEMŠKI DRŽAVNI ZBOR.

Liberalci so poparjeni, ker prestolni govor ne omenja nobenega novega kurza, ki bi bil liberalcem v prilog. Socialni demokratje se jezijo, ker jih vlada tako očito proglašja za »protikulturene«. Vladne stranke se pulijo zdaj za predsedniško mesto v državnem zboru, centrum ga sedaj očito odklanja, ker hoče ostati v odločni opoziciji proti vladi. Svobodomiselnost ljudska stranka, nemška ljudska stranka in svobodomiselnost zveza se že formalno pogajajo, kako ustanoviti skupni blok.

RUSIJA.

Volitev poslancev.

Sedaj volijo volivni močje poslance za duno. Dozdaj je izvoljenih 33 poslancev: 3 monarhisti, 2 oktobrinci, 10 kadetov, 3 od delavske stranke, 1 socialni demokrat, 3 levičarji, 7 brezbarvnih, 4 Poljaki.

Umori in nemiri.

V Helsingforsu je neki revolucionarec umoril senatorja Jansena. Morilec si je potem končal sam življenje. — Peterburški vseučiliški profesorji in dijaki so protestirali proti postopanju policije, ki je udrila na vseučilišče ter razgnala dijaški revolucionarni shod. Dijaki so poslali brzojavko na svoje ruske kolege na dunajskem vseučilišču, kjer jih pohvalijo, da tako marljivo pomagajo dunajskim socialnim demokratom pri volivni agitaciji.

Vojaška sodišča.

Vojaško sodišče v Rigi je izreklo proti udeležencem in povzročiteljem vstaje v Tuku slededečo obsodbo: 17 je obsodjenih na smrt, 1 na osem let ječe, 45 na prisilno ječo, 12 je oproščenih.

SPOR MED AMERIKO IN JAPONSKO REŠEN.

Spor med severnimi ameriškimi Zjedinitimi državami in Japonsko se bo kmalu dočela poravnati. Japonska se bo zadovoljila z

samo, da mi je gospod profesor mimogrede omenil, da je bil enkrat že obsojen na smrt. Še pozneje je imel z vlado neprijetnosti. Pred nekaj leti so naredili pri njem revizijo, ki se je vršila na sledeči način: Ponoči zaskiži v svoji sobi šum, se dvigne v postelji in vpraša, kaj je. — »Nič, nič.« odgovori mu častnik — »prišli smo samo k vam pogledat, če nimate nič prepovedanega.« Njegova žena je morala vstati iz postelje, kakor je bila ravno oblečena in tiho čakati vpršeni vojakov, ne da bi ji dovolili obleči se, dasiravno je bil najhujši zimski mraz, dokler ni bila končana revizija, ki je trajala od polnoči do petih zjutraj. Premetali so mu vse po sobah, toda razven znanstvenih knjig in rokopisov niso našli pri njem ničesar. Vendar so vzeli s seboj nekaj knjig, da niso prišli čisto zastoj. — Potem se je vršila proti njemu sodniška razprava, ne da bi vedel pred kakšnim sodiščem in zakaj, kdo je sodnik in kakšne dokaze ima. Slednjič mu prinesejo »cesarski odlok«, po katerem je obsojen na deset dni hišnega zapora. Vojak je stal vedno pred njegovo sobo, da se deset dni ni mogel iz nje ganiti; ko je pa preteklo deset dni, mu je naznanil častnik, da je preстал svojo kazen. — Med revizijo se je njegova žena tako prehladila, da je potem vedno bolehal in v teku leta tudi umrla. Zlasti radi boleznij žene je želel iti o počitnicah na deželo, toda vlada mu je še le po dolgih prošnjah dovolila, da sme iti v neko določeno vas, toda ne sme iti ves čas svojega tamošnjega bivanja iz vasi. Kako prijetno je prebivati v vasi, ako človek ne sme nikdar iz nje, si lahko mislite. Toda, da bi imela njegova žena vsaj svež zrak, se je vendar odločil tudi pod tem pogojem iti na deželo. Čudno je to, da ruska vlada tako postopa ravno napram poštemim in dobrim ljudem, a napram tatovom in banditom je tako prizanesljiva in se nič ne briga, da bi uvedla v kraju pravni red.

določbami nove ameriške naseljeniške postavbe, ki bo omejevala naseljevanje japonskih kuljev, kalifornijske oblasti pa bodo sledeče določile: Inozemski otroci, ki razumejo angleščino, smejo v ameriške ljudske šole. Tako je Japoncem ugodeno.

CERKVENOPOLITIŠKA KRIZA NA FRAN-COSKEM.

Spor med Briandom in Clemenceaum je začel poravnati; najprej se je doseglo sporazumljenje v ministrskem svetu, potem pa je zbornica izrekla vladi z ogromno večino zaupnico.

V zbornici je socialni radikalec Pavel Meunier interpeliral vlado, zakaj se pogaša s pariškim nadškofom. Rotil je Clemenceauja, naj ne odneha od prejšnjega kurza.

Nato je Briand izvajal sledeče: Ločitev cerkve od države ne sme izzvati verske vojske. Vlada noče žaliti svobode vesti. Pogajanje z nadškofom se morajo vršiti, ker je treba skleniti pogodbo za uporabo cerkva v bogoslužne namene. Vlada ne bo sprejela pogodb, ki bi omogočale bojevitim menihom vrniti se v deželo. Minister končno apelira na zbornico, naj ne ovira separacijske postavodaje, ki ustvarja laiško državo in pomiri razburjene duhove.

Nato je zbornica s 384 glasovi izrekla vladi zaupnico. Prva posledica tega bo, da se bodo zopet začela pogajanja med vlado in pariškim nadškofom, ki so se zadnje dni zaradi spora v kabinetu prekinila.

Agence Havas poroča: Avstrijski poslanik v Parizu, grof Khevenhüller je začel pogajanja s francoskim ministrom za zunanje zadeve Pichonom, naj francoska vlada Vatikanu vrne iz zaplenjenega Vatikanovega arhiva tiste diplomatske listine, ki so bile spisane pred izvedbo separacijske postavbe. Francoska vlada je temu kmalu ugodila in se bodo listine nemudoma vrnile Vatikanu s posredovanjem avstroogrškega poslanika.

Volivni boj.

(Čobalov shod v Zagorju ob Savi.) Čobal je v nedeljo 17. svečana sklical shod v Habatov salon, kjer bi se bil imel predstaviti socialnodemokratski kandidat, pisatelj Iv. Cankar. Ker Cankarja ni bilo, je imel besedo kar Miha sam. Pravil je, da je dosežani državni zbor bil zbor privilegijancev, ki ni storil prav nič; za sedanjost splošno in enako volilno pravico pa da imajo zasluge edinole socialni demokratje (?). Dejal je tudi: Sedaj vam bodo zopet vsiljevali kandidate in rekli: Ta je graščak, ta je doktor, ta je župnik, ta je dekan, ki bo delal za vas itd. Vi pa jih ne poslušajte in jim ne verjemite nič. Verjemite le to, kar vam bomo povedali mi. Pravi kandidat se vam bo že predstavil. Vztrajnih poslušavcev je imel komaj do 80. Več pa jih je prihajalo iz radovednosti, da bi slišali novega kandidata, a ko so videli le Čobala, čigar čenče o cerkvenem bogastvu znajo že na pamet, so zopet odhajali.

(Čobala pozna.) A: Kako, da bo Čobal kandidiral tam na Štajerskem? Zakaj ne v domačem litjskem okraju, kjer je bolj znan? — B: Saj ravno to je. Ravno zato, ker ve, da ga tukaj predobro poznamo in da bi ga celo marsikak socialni demokrat ne maral voliti.

(Volivni boj na Koroškem.) »Deutschnationale Korrespondenz« razmotriva o kandidaturah na Koroškem sledeče: V Celovcu bo najbrž izvoljen Dobernig. Nevarne protikandidature se tu ni bači. Gotova je v špitalskem okraju tudi kandidatura Steinwenderjeva. V ziljski dolini ima precej upanja na zmago dr. Waldner, profesor v Inomestu, v Feldkirchnu kandidira Kirchmayer, v St. Vidu Pirker. V Velikoverci stoji pivovarnarju Nagele nasproti socialni demokrat, v lavantinski dolini pa bo hud boj med nemškonaprednim deželnosodnim svetnikom Winklerjem in krščanskim socialcem, urednikom Walcherjem. O slovenskem volivnem krožju pravi korespondenca, da se bo moral nemški kandidat Seifritz z vsemi silami boriti proti slovenski »klerikalni stranki in proti social. - demokratu Kristanu iz Ljubljane. Kandidature v celovški okolici in v Beljaku še niso določene. V Beljaku si stoja dozdaj nasproti svobodomiselnca dr. Aichelberg in dr. Angerer, oba pa se bosta morala boriti proti social.-demokratu Rieseju. Menda bodo pa še obrtniki in kmetje postavili vsak svojega kandidata. O krščanskih socialnih poročah korespondenca, da marljivo agitirajo po deželi, za njihove kandidate pa se še nič ne ve.

(Kandidatje v Istri.) Znan rodoljub nam piše iz Istre: Neka struja bi rada s svojim liberalnim kandidatom prodrla v Istri. Najpripravnejši se ji zdi koperski okraj s Podgradom. Pravijo namreč, da so gg. Spinčić, Laginja in Mandič Hrvatje, okraj pa je slovenski. Ta taktika se nam zdi napačna in je tudi otročja. Izmenovani gospodje so si pridobili toliko zaslug za isterske Slovence, da bodo vsa agitacija proti njim brezuspešna. Naš narod ni več ovca. Dalje pa se jako zanima za istrske Slovence tudi italijansko politično društvo. Pri zadnjih volitvah so nam Italijani hoteli vtihotapiti deželnega poslanca, toda Efialtu se ni posrečilo priti v Leonidovo družbo. In rovar ta seje sedaj razpor med istrskimi Slovani. Dne 10. junija 1906 sta bila shoda v Dekanih in pri Sv. Antonu. Tedaj je naglašal profesor Mandič, da imajo Slovenci in Hrvatje v Istri iste težnje, iste smote. Torej se tudi med zastopniki ne sme delati razlika. Istrski Hrvatje položijo vse svoje interese tudi Slovincem v roke, ako se dobe pravi močje. To je bila kavalirski izjava! Čemu torej sedaj napadajo naše zaslužne močje? Ali je že pozabljeno, koliko so žrtvovali za istrske Slovence dr. Laginja, Mandič in Spinčić? Priznamo, da imamo še mnogo zaslužnih mož za

napredek našega naroda v Istri. S temi vrstami hočemo le braniti napadene, ker se jim dela krivica.

Dnevne novice.

+ Izpembe v politični službi H konceptni praksi pri kranjskih političkih oblastih je pripustil kranjski deželni predsednik koncipienta c. kr. nižjeavstrijske finančne prokuratorje Karola pl. Foreggerja. Premeščen je deželnovladni tajnik Silvester Domicelj iz Logatca v Postojno in deželnovladni konceptni praktikan Henrik Steska od deželne vlade v Ljubljani k okrajnemu glavarstvu v Logatec.

+ Vojaška smodnišnica. Nedavno je ljubljanski občinski zastop iznova sklenil prositi vojaške oblasti, naj se vojaška smodnišnica odstrani iz ljubljanskega polja v varnejši kraj. Mestni občini se je pridružil tudi deželni odbor in sklenil odposlati enako prošnjo na poveljništvo tretjega vojnega kora v Gradcu. Deželni odbor naglašja v svojem dopisu, da je vojaška smodnišnica na ljubljanskem polju jako nevarna za Ljubljano in sosednji občini Ježica ter St. Vid. Ako se smodnišnica odstrani na drugi, varnejši kraj, moglo se bode mesto razvijati na ljubljanskem polju, koder bi se gradile nove hiše.

+ Dva ljudska shoda na Proseku in na Opčinah priredi prihodnjo nedeljo politično društvo »Edinost« kot protest proti krivicam volivnega načrta za tržaški deželni zbor. Na ces. namestništvo je politično društvo »Edinost« izročilo obširno spomenico proti načrtu.

+ P. Wasmann v Berlinu. Dne 18. t. m. se je vršila po treh predavanjih P. Wasmanna v Berlinu disputacija, katere so se udeležili profesor Waldeyer, zoolog profesor Plate, grof Hoensbroech, profesor Bölsche, profesor Dahl, profesor von Hansemann. Nasprotniki so peli staro pesem, da jezuit, učeniak na strokovnem polju v načelnih vprašanjih ne more soditi brez predsodkov, ker je na krščansko svetovno naziranje »vezan«. P. Wasmann je sijajno zavračeval vse ugovore ter dokazal da teistično svetovno naziranje nikakor ni v nasprotju z moderno vedo. Pač pa potvrdja poim vede tisti, ki izvaja iz empirijskih dejstev vsled nedokazanih in nedokazljivih monistiških predsodkov konsekvence, ki so sicer njemu v prilog, se pa ne strinjajo z logičnimi načeli in dejstva izkrivljajo apriornim nazorom na ljubo. Dočim njegovi nasprotniki niso ničesar dokazovali, ampak zgolj trdili, da jezuit ne sme priznavati monizma, je p. Wasmann dokazal, da je monizem logičen absurdum, katerega ne more nihče sprejeti, kdor je filozof, bodisi laik ali klerik. Še manj zamore to nepristranski naravoslovec. O tej disputaciji, o kateri nekateri dunajski liberalni listi poročajo v očiti nevednosti, zakaj se gré, prinesemo avtentično poročilo, kakor hitro ga nam dopišljejo. Brzojavno poročilo, ki smo ga prejeli, poroča, da je velika učestnost, s katero je Wasmann odgovarjal nasprotnikom, napravila na njegove nasprotnike in na občinstvo silen vtis. Vse je napeto poslušalo, naposled burno aklamiralo učeniaku, jezuitu, ki si je pridobil svetovno slavo.

+ Prva seja novega državnega zbora bo med 11. in 15. junijem.

+ Za stolnega kanonika v Gorici je imenovan vlč. gospod Janez Lukežič, dekan v Komnu na Krasu. Čestitamo!

— Brata umoril — pred porotniki oproščen. Včeraj se je pričela pred tržaškimi porotniki obravnava proti 42letnemu Silviju Donati, ki je dne 15. julija leta 1905 v Mezolombardu umoril svojega brata dra. Josipa. Bratje Donati so bili trije: Silvij, dr. Josip (ki je bil tudi tirolski deželnozbornski poslanec) in Hijačint. Ko je njih oče umrl je v oporoki zapustil svoje premoženje svojim sinovom; vendar je bila oporoka bolj v prilog Josipa, nego ostalima bratoma. Zvečer 15. jul. 1905 sta brata Josip in Silvij večerjala skupaj z neko teto v hiši, ki je bila vsled oporoke last Josipa. Govor je prešel na oporoko in ker je Silvij trdil, da je Josip sam pregovoril očeta, naj napravi tako oporoko, je prišlo mej bratoma do spora. Slednjič je Josip velel Silviju, naj tekom 24 ur zapusti hišo. A Silvij je na to Josipa dvakrat zabodel z nožem, vsled česar je Josip uro pozneje umrl, prej pa je odpustil svojemu bratu. Proti Donatiju se je že vršila obravnava pred porotniki v Trentu. Ti porotniki so bili zanikali vprašanje glede umora, a pritrdili vprašanje glede ubojstva. Vsled tega je bil Silvij Donati obsojen na 6 let težke ječe. Najvišje sodišče pa je to razsodbo razveljavilo in delegiralo tržaško poroto za novo razpravo. Tržaški porotniki so soglasno zanikali vsako krivdo in Silvij Donati je bil oproščen.

— Srebrna poroka. Lesni trgovec g. Dominik Lešin in njegova soproga sta včeraj praznovala srebrno poroko.

— Križ in meč. Iz Gradca: Dne 15. t. m. sem čital v vašem listu zanimiv dopis iz Gradca. Pa je res križ z ljudmi, ki se boje »križa in meča«. Ostanje jim prazen tabor brez vojakov in orožja. No, nekaj novincev le imajo, a ti so nezaupljivi. Mladi radikalec so začeli zapuščati staro gardo taboritov, ki vlada brez križa in meča. In kriv temu je oni pisec, ki je v »Narodu« spustil svojega čmrlja v klerikalni tabor, kjer se brusil meč in visil na steni molek. Ločitev je neizogibna, ker štajerski radikalec ne morejo trpeti kranjskih klerikalcev. Lani so radikalec radikalno zmagali brez križa in meča v podružnici sv. Cirila in Metoda. Naprosili so Nemce, da so pripoznali njih »delavni« odbor. A ponosni ne morejo biti na svojo »delavnost«. Poleg meča in križa se sedaj boje še računa. V tej zadregi so se »Sokol« obesili na peruti. Toda »Sokol« se je dvignil ob zarji nad radikalnim taborom proti osivelemu Triglavu, kjer je po-

čival ono nemirno noč, ko so se ravsali in kavsali taboriti. Prišli pa so mimo slovenski dijaki, nadebudni mladenci. Videli so žalostne prizore ter odšli — tužni in pobiti.

— Zenin skočil v Savo. V Zatonu pri Krškem se je predpustno soboto na večer sprl Jože Lavrinšek s svojim očetom, nakar je ta zapustil hišo in odšel po cesti. Sin, ki je bil precej vinjen, je hitel za njim, ga klical in spravil nazaj na dom. Pa oče ni hotel iti, nakar se je sin ujezil. Da maščuje očetovo trdovratnost, zato se zakadi nidož pod breg naravnost v hladni objem Save. Ljudje so bili hitro na mestu bridkega prizora in nekaj jih je oblečenih planilo za njim v globoko vodo, pa ker se je trdovratno ustavljal, so ga le s težavo rešili iz mrzlih toplic, seveda še živega. Ta malenkost je bila gotovo že drugi dan pozabljena, ko je peljal družico pred altar.

— Naša mornarica. Mornariški poveljnik admiral Montecuccoli, bo nadzoroval eskadro, ki bo izvrševala vaje v levantskih vodah. Eskadra je sestavljena iz ladij »Erzherzog Karl«, »Erzherzog Friedrich«, »Babenberg« in iz torpedolovk »Streiter« in »Ulan«. Iz Jaffe bodo častniki napravili izlet v Jeruzalem.

— Zvišana kazen. Bivši sodniški kancelist Evgen Juch je bil v zadnjem porotnem zasedanju v Gorici obsojen radi poneverjenja na leto dni ječe. Proti kazni se je pritožil. Kasačjsko sodišče mu je nato kazen zvišalo od enega leta na tri leta.

— Smrt zajcu! Tako kličejo poljedelci vsem liberalcem, katerim je zajec več od kmeta. Te dni smo objavili več dopisov, v katerih se kmečki posestniki pritožujejo zaradi ogromnih škod, ki jih dela zajec v sadovnjakih. Danes smo prejeli iz St. Ruperta naslednje poročilo: Zajec je oglodal nad 1000 sadnih dreves na šolskem vrtu ki je gotovo najlepši na Kranjskem. Lahko si mislimo žalost in nevoljo izvrstnega sadjereja, ko vidi to ogromno škodo, uničen sad svojega truda. Minulo nedeljo se je udeležilo predavanja kmetijske podružnice do 200 oseb, ki so burno zahtevali, da se čimprej izpremeni lovski zakon na korist kmetu, ne pa zajcu in lovcu. Izpembma lovskega zakona je v programu naše stranke, ki pa je v deželnem zboru bila v manjšini s svojimi predlogi. Naše geslo je: Zajcu smrt, kjer ga dobiš.

— Nesreča. Dne 18. t. m. so se splašili konji litijskemu posestniku Andreju Zupančiču, ko je vozil vino s kolodvora. Zupančič je prišel pod kolesa in je nevarno ranjen na desnem delu života in desni roki.

— Smrtin padec. Dne 16. t. m. je padla 3 metre visoko žena gozdnega čuvaja Frančiška Kogoj v Moravčah tako nesrečno, da je umrla prihodni dan.

— Zasledujejo nekega Hrvata, ki je izvabil več osebam v Litiji denar in odpotoval proti Ljubljani. Mož govori hrvaško in nekoliko nemško, je velike postavbe, podolgastega obraza, rjavih brk, nosi golobje sivo suktnjo in ima bicikliško čepico.

— Umrl je v Zagrebu brivski mojster Dragotin Švec na zastrupljeni krvi. V novoplobirani njegov zob je prišla nekista stvar, vsled česar se mu je zastrupila kri.

— Učiteljske plače na Hrvaškem. Hrvaškemu učitelstvu zboljšajo plače, a tako, da dobe samo oženjeni učitelji povišanje plače za 400 kron.

— Smrtna kosa. Umrla je dne 18. t. m. v Mengšu gospa Ana Gregorec rojena Zaletel.

— Dne 19. t. m. je pa umrla v Mengšu gospa Marija Sirc, soproga gospoda učitelja Sircu v Mengšu. Bili sta obe blagi ženi. Naj v miru počivata!

— Razpuščen občinski zastop. Občinski zastop v občini Gojače na Vipavskem je c. kr. namestništvo v Trstu razpustilo radi nerednega poslovanja. Vodstvo občinskih poslov je začasno poverjeno bivšemu ondotnemu županu g. Cigoju.

— Jubilej Južne železnice. Dne 1. junija t. l. preteče 50 let, kar so zgradili Južno železnico v Trst, ko so premagali velikanske ovire pri zgradbi proge čez ljubljansko barje. O tej priliki vozi posebni slavnostni vlak Južne železnice v Trst in se udeleže slavlja mesta in kraji, ki leže ob Južni železnici. Glavna slavnost bo v Trstu.

— Zahteve uslužbencev državne železnice v Trstu. Uslužbenci držav. železnice v Trstu so dobili na svoje zahteve negativen odgovor. Le nekaterim delavcem so neznatno izboljšali. Železničarji so osobito nevoljni, ker so premostili tri uradnike, ki so vročili spomenico. Delavstvo izjavlja, da je odgovoren za neuspeh ravnatelj Galandos.

— Ženo in sebe je ustrelil pri Reki iz Amerike došli posestnik Anton Sirola. Izvedel je, da mu je bila žena med tem, ko je bil on v Ameriki, nezvesta.

— Zakon o zboljšanju uradniških plač je cesar včeraj sankcioniral.

— V Trstu je umrl občinski svetnik arhitekt Edvard Turek. — Istotam je umrl glavni poštni blagajnik g. Moric Klinger.

— Pojasnilo. Z ozirom na sobotno poročilo od Sv. Križa pri Kostanjevici nam je včeraj osebno izjavil g. nadočitelj Malnarič, da ni prav nič agitiral ob volitvi krajnega šolskega sveta. Ako bi bil sploh volil, glasoval bi bil tudi za g. župnika kot predsednika. Od 15. januarja pa je bil g. Malnarič na dopustu in se je včeraj vrnil iz Dalmacije.

Štajerske novice.

Š katoliško politično društvo za laški okraj bo v zavedi volitev soglasno postopalo s »Kmečko zvezo«, ker popolnoma soglašja z njenim kmečkim programom.

Š Nemška zmaga. Pri volitvah v okrajni odbor slovenjebistriški so pri volitvah v veleposestvu zmagali Nemci z večino 9 glasov.

Razne stvari.

Dunajski socialni demokrati in obrtniki. Med dunajskimi obrtniki je veliko razburjenje, ker snujejo dunajski socialni demokrati s pomočjo žida dr. Karpela veliko pekarno, veliko prodajalno prekajenega mesa, dalje veliko prodajalno piva v steklenicah in žgane kave. V podjetju bo parni stroj za 100 konjskih moči.

Dunajski izvoščeki. Upeljava teksameter pri dunajskih izvoščekih je gotova stvar. Magistrat je zato dovolil izvoščekom 20 do 30 odstotno povišanje tarifov.

Bogatinka morilka svoje matere. V Nev Yorku so zaprli 18. t. m. Leopoldino Wallan, ki pripada najbogatejšim nevyorskim slojem. Njena mati je obolela za rakom. Trpela je velike bolečine in prosila, naj jo zastrupijo. Več znamenj je, da se je hči udala materini prošnji in ji dala strup. Služkinjam je baje večkrat ukazala, da se ne smejo dotakniti jedil, ki jih daje svoji materi.

Duhovnika je hotel usmrtiti. V Libercu je streljal dne 19. t. m. dopoldne v dekanjski cerkvi ob tri četrti na 10. uro na duhovnika, ki je zapuščal po maši altar, 20letni železniški delavec Wostaček. Prihitelec je cerkovnik, a zbežal, ko je pomeril napadalec revolver nanj. Cerkovnik je hitel po policijo, ki je prišla nato mladega napadalec, ki je izpovedal, da je imel namen ustreliti kakega duhovnika. Sodijo, da napadalec ni pri zdravi pameti.

Prepovedan igra. Dunajska cenzura je prepovedala Schamannovo komedijo »Liebs-leut«.

Ustanove za uradnike v toplicah. »Prvo splošno uradniško društvo avstroogrške monarhije« izda tudi l. 1907 18.000 K za ustanove v toplicah za obolele člane, ki nimajo sredstev. Oni člani, ki so zavarovani pri društvu, imajo prednost. Prošnje do 15. marca. Formulare za prošnje in druga pojasnila se dobe pri društvu proti povratni znamki: Dunaj l., Wipplingerstrasse 25.

Komisar in cenzura. Pri generalni izkušnji igre »Rechtsfreunde« v dunajskem gledališču so se rabili taki izrazi, da je ukazal policijski komisar, naj prenehajo izkušnjo, ker ni verjel, da se je igra cenzurirala. Ko je pogledal v knjigo, se je nadaljevala izkušnja.

Telefonska in brzojavna poročila.

ODLIKOVANA POLITIKA. Dunaj, 20. februarja. Cesar je odlikoval barona Chlumeckega z velikim Stefanovim redom in barona Zedwitza z redom železne krone I. razreda. Chlumecky se je mnogo trudil pri delu za volivno reformo, Zedwitz je bil pa poročevalec.

BOLEZEN DR. LUEGERJEVA. Dunaj, 20. febr. Tudi danes je zdravje dr. Luegerjevo boljše. Opetovano je prehodil svoje sobe, ne da bi bil truden.

PRINC SCHWARZENBERG VEČ NE KANDIDIRA.

Budjevice, 20. februarja. Princ Schwarzenberg je naznanil češkemu narodnemu svetu da več ne kandidira.

STARČEVIČEVA STRANKA PRAVA. Zagreb, 20. februarja. Za predsednika Starčevičeve stranke prava je zopet izvoljen dr. Josip Frank, za podpredsednika dr. Milan Starčevič.

POSLANCA DR. DYKA ZADELA KAP. Pizzen, 20. februarja. Poslanca dr. Dyka je danes na okrajnem sodišču zadela kap. Prepeljal so ga na njegov dom. Položaj dr. Dyka je jako kritičen.

TIROLSKI DEŽELNI ZBOR NE BO SKLICAN.

Dunaj, 20. febr. Tirolski deželni zbor ne bo sklican, kakor se je preje govorilo. Trentinski poslanci se ne udajo.

PROTIŽIDOVSKI IZGREDI. Odesa, 20. febr. Slavnost pravih ruskih ljudi se je spremenila v protižidovske izgrede. 250 oseb je bilo ranjenih z noži. Trgovci se ne upajo na cesto.

POSLANCI DUME. Peterburg, 20. febr. Izmed dozdej izvoljenih 173 poslancev dume so izvoljeni tudi sledeči: Princ Pavel Dolgorukov (vodja kade-tov), Kruševan iz Kičineva (vodja monarhistov), profesor Kapustin (vodja kazanskih oktabristov), škof Platon iz Kleva (monarhist). Med izvoljenimi je 29 kadetov, 19 socialistnih demokratov, 37 pristašev levice, 40 nacionalcev.

Črevljarski pomočnik in črevljarski vajenec
se sprejmeta takoj pri Anton Merješiču v Medvodah. 317 3-2

Posetnice
priporoča
v največji iz-
beri Katoliška
tiskarna v
Ljubljani

Lepa, suha
bukova drva
seženi po gl. 7-80 se dobé na skladišču tvrde Faleschini & Schuppler, Konjuške ulice 7.
Vprašaj naj se ravnat pri hišniku Alojziju Pittero. 314 3-2

s polaganjem cevi za plinovo razsvetljavo. Mesto bo v teku treh let imelo poleg dosedanje električne, tudi plinovo razsvetljavo, za kar je že skrajni čas. Do zdaj ni bilo nobeno glavno mesto tako slabo razsvetljeno kot Ljubljana.

lj **Drsališča** so vsled južnega vremena zaprta, ker se tudi ledena škorja že začela tajati. Ledu se je pa letos povsod dovolj navozilo.

lj **Prostor vojaškega švara ob Dunajski cesti** se bode po spraznitvi poslopij razdelil na stavbene parcele. Baje bode prostora ondi za 16 do 20 modernih stavb, večinoma trinadstropnih hiš v stičnem sistemu.

lj **Spodnja Siška** dobi, kakor se govori, svojo župnijo.

lj **Na stavbenih parcelah pri Sv. Petru** se bo letošnje poletje zgradilo troje zasebnih enonadstropnih hiš. Posesnik J. Jelenič bode prezidal svojo pritlično hišo v enonadstropno.

lj **»Društvena godba ljubljanska«** priredi jutri v hotelu »Lloyd« sv. Petra cesta, društveni koncert za člane. Začetek ob pol osmih zvečer. Člani prosti, nečlani plačajo 40 vin.

lj **»Društvo slovenskih profesorjev«** uljudno vabi svoje člane na prijateljski sestanek v petek, dne 22. t. m., ob 8. uri zvečer v restavraciji »Narodnega doma«. Profesor Jeršinovic predava: »O preosnovi klasičnega pouka na gimnazijah«.

lj **Na južnem kolodvoru prijet.** Včeraj se je preoblekel prostak 27. pešpolka Alojzij Weiss in hotel pobegniti. Prijet je bil na Južnem kolodvoru in oddan v vojašnico.

lj **Preprečena pot v Ameriko.** Mestna policija je včeraj aretovala 60letnega Ivana Hočvarja iz Ambrusa, ko se je hotel izseliti v Ameriko. Obdolžen je hudodelstva nenravnosti.

lj **Za kruhom.** Z Južnega kolodvora se je včeraj odpeljal v Ameriko 118 Slovencev in 48 Hrvatov. — Nazaj je prišlo 150 Slovencev in Hrvatov.

lj **Pogreša se vže od maja meseca 1905** 18letni Anton Božič, sin Ivana rodod iz Raspora občina Pingvente. Podal se je od roditeljev na delo k zgradbi turske železnice in se od takrat ne ve nič več o njem.

Iz slovanskega sveta.

sl **Belgrajski »Sokol«** praznuje ob enem s svojim predsednikom letos 25letnico svojega delovanja in obstanka. Svečanosti v spomin tega dogodka se bodo vršile meseca julija. Ob tej priliki bodo postavili tudi temelj novemu sokolskemu domu. Kot gostje se pričakujejo »Sokoli« vseh Slovanov.

sl **Poljski pesnik Sienkiewicz ne bode izvoljen.** Iz Varšave se poroča, da Sienkiewicz na lastno željo ne bode izvoljen za volivnega moža. Pesnik je bolan in se boji, da ne bi mogel iti ob časur volitev k volitvi.

sl **»Srbska Prosveta«** je odredila v pomoč srbskim šolam v Bosni in Hercegovini 2000 K.

sl **Srbsko hranilnico** so osnovali v Bosanski Dubici.

sl **Srbsko čitalnico** so osnovali Srbi v Josepovu v Banatu.

Književnost in umetnost.

* **Nova opereta Viktorja Parme.** Novo hrvaško opereto je napisal znani slovenski komponist Viktor Parma. Nastop ji je »Plemenjak« in vprizori se še to sezono na hrvaškem deželnem gledališču v Zagrebu. Na stvari ni ničesar hudega, vendar pa se nam zdi zadeva nekoliko čudna. Ali ne more najti Parma nobenega slovenskega libretista? Ali vlada med Parmo in ljubljansko gledališko intendantom kak nespোরuzum? Najodličnejši slovenski operni in operetni komponist je Parma, napisal je par primernih oper, eno zelo dobro opereto, vendar ga nismo videli letos na ljubljanskem odru. Ali je intendant slovenski domači umetnosti nasprotna? — Čemu nam daje izključno samo tako blago, ki je nam kolikor mogoče tuje (Arležanka!)? Čemu nam nudi brezpomembne nemške šaloigre? Ali zato, ker jih prevaia Kobal in zato potem pohvalno recenzira v »Slovenskem Narodu«? Kaj nimamo pri nas tudi nekaj svoje dramske literature, ki bi jo bilo treba samo zbrati po beletrističnih listih? Prepričani smo, da bi imela razna dramska dela slovenskih avtorjev vsaj toliko vpliva in privlačnosti na ljubljansko občinstvo, kakor jo je imela »Arležanka«. »Maček Spaček« in tako naprej. Oglejmo si zagrebško gledališče, ki bo vprizorilo letošnje dvoje novih operet (eno, Zajčevu, je že, Albinjeva in Parmova sledita) in skoro celo vrsto izvirnih hrvaških dram, ki niso bile vse najboljše, a so prišle deloma na oder zato, da se pospešuje domača umetnost, da se daje avtorjem pogum in s tem moč do boljših in globljih proizvodov njihovega duha. Pri nas pa je drugače. Edina noviteta je bila Cankarjeva komedija, s katero je nastopila nova intendantka kot z nekakim banderom. In takrat smo res mislili na nekakšno preorojenje slovenskega gledališča. Ali misli so ostale sanje. Vresničile se niso. In tako bomo ob koncu sezone zganili z ramami, »Ali je bilo lepo?« — In Kranjec bo ostal Kranjec. Povesil bo oči in pobožno nagnil obraz: »Minilo je.«

* **»Smrt majke Jugoviča«.** Dne. 16. t. m. zvečer so uprizorili v zagrebškem gledališču prvi dramo po svoji »Dubrovniški trilogiji« znanega in slovečega hrvaškega dramatika Ivo Vojnovića. Naslov drame, ki jo nazivlje avtor »dramatsko pesem v treh spevih«, je »Smrt majke Jugoviča«. Snov je zajeta iz časa boja na Kosovem polju. V prvem dejanju ali boljše sliki čakajo žene sinov Jugovičev svoje može, ki se bojujejo na Kosovem polju. Sel pride in naznanji zmago. V drugi sliki se vrne najmlajši od devetih bratov Jugovičev, ki so

vsj poginili v boju. Mati ga pošlje nazaj v boj, a žena mu prej umrje v naročju. Tretja slika je boj na Kosovem polju. Bitka je končana, srbski narod razbit. Mlada Srbkinja vidi srečo svojega naroda v daljni bodočnosti. Materi devetih Jugovičev prinese roko njenega najmlajšega sina. Starka se nad žalostno usodo zgrudi in umrje. Celu to dramatsko pesem spopolnjuje godba, ki jo je zložil znani hrvaški skladatelj pl. Zajc. Kritika drami marsikaj očita, splošno jo pa hvali. Gledalci so jo vsprejeli z velikim navdušenjem.

Slovensko gledališče.

Moda tu — moda tam. Ta pojem vpregli so žalilob tudi v literaturo, zlasti dramatsko. »Moderna« drama, »moderna« komedija — se ti ravno tako reče, kot moderna sukinja! In kritika ima nevhvaležen posel, to uvaževati. Če ne stori tega, je kritika nemoderna — »nekritična.« Kdo pa nam more sugerirati mnenje, da so širokopisane moderne hlače v istini lepe, vprašamo? No torej!

Ena izmed modernih dram je tudi Henri Bernsteinovo delo »V stiski« (»La rafale«; za slovenski naslov je bil prevajalec seveda v stiski!). Kaj je na tej drami? Nekaj scen, ki nam slikajo svetovno moderno bolezen: Zakonolomstvo, nekaj pa res tudi efektnih dramatičnih prizorov. Analiza se nam danes kot vedno zdi prav nepotrebna, ker naposled res ne pojmimo, čemu naj prepisujemo živitopise tujih pisateljev in njihove nazore tolmačimo ob roki raznih nemških kritičnih izdaj. Skoro je že čas, da naša nekritična kritika opusti to razvado. — Da govorimo zopet o drami »V stiski«: problematičen je nje konec. Z vedrim čelom pove Robert Chacéroy, da se ustrelji; to tudi učini v istem hipu, ko dospje grofica Helena Brechebelova v njegovo stanovanje. Veliko pogrešamo ob koncu drame, veliko bi še pričakovali, a en sam pok nam odreže vse. »V tem, kar morda zamolči, kaže pisalca se moč.«

Igra je bila uprizorjena pod neposrednim vtisom predstave »Kupčija je kupčija« in ima glede kupovanja plemških naslovov potom žinitve s prvo precej stika. Pa tudi te vrste problem je bil že nešteto krat rešen, vrh tega pa je Slovincem tuj.

Zakaj ne vidimo letos ničesar n. pr. ruskega? Tolstoj, Čehov i. dr. pred Bernsteinom!

Predstava sama ni bila niti prav dobra, niti slaba. Mestoma smo stali skoro pod vtisom diletantizma. Gospa Taborska je bila središče vse pozornosti. Lahkota, s katero ona igra najtežje vloge, je očarujoča. Vse-skoz spremlja njeno igro eleganca, ki jo nahajamo le pri prav dobrih igralkah, ki se v svoje vloge vžive in smatrajo od kot torišče življenja, ki pozabljajo, da je tam pod rampo občinstvo, ki hoče res pravega vžitka. Kadar vidimo gospo Taborsko, nas vedno veseli, in to ji bodi kot dokaz priznanja.

Dragutinovič je bil v drugem dejanju v dialogu z Taborsko vrlo dober, vendar pa menimo, da je bolje, strastno jezo kazati z nekoliko pritajenim glasom. Takrat, ko se meša žaljeni ponos z boleščjo in jezo, človeku navadno ni pri srcu, da bi bil preglasen. Sicer pa je Dragutinovič posebno v drugem dejanju pokazal, da je pravi igralec, na odru domač.

O Barjaktaroviču se ne moremo posebno pohvalno izraziti. Odigral je svojo vlogo res, naučil se je tudi. Vloga je precej hvaležna in nudi igralcu priliko, da se izkaže. Te prilike pa Barjaktarovič ni vedel porabiti. Flegma ni vedno na mestu, najmanj na odru, takrat ko je treba, da vzkipi duša in deluje cel organizem. Torej več živahnosti, posebno v mimičnem izražanju in gestah, kar dela igro šele karakteristično.

Ostale vloge so po večini manjše, zato se na dolgo in široko ne bomo z njimi bavili, ker so bile po večini v dobrih rokah. Omenjamo le Bukšeka, ki izmed mlajših domačih moči prav dobro napreduje.

Občinstva je bilo odločno premalo. Dostikrat so manj vredne predstave boljše obiskane. — Režija je bila povoljna.

Gospodarstvo.

g **Konjerejski odsek** kranjske kmetijske družbe se je te dni posvetoval o sredstvih, s katerimi bi se pospešila konjereja. V to svrhu je odbor pri poljedelskem ministru izposloval 3000 kron letne podpore. Prosil je podpore tudi deželni odbor in kranjsko hranilnico za nakup mladih plemskih kobil. Na predlog načelnika gospoda Povšeta je odsek sklenil, da se v Žireh nastavi državni žrebec; ako bi bilo potrebno, nastavi se ondi še drugi žrebec. S tem bode ustrezno željam žirovske okolice.

g **Vodovod Suhor-Lokvica.** Deželni odbor je naprosil okrajno glavarstvo v Črnomlju, naj razpiše obravnavo, pri kateri bi se na lici mesta med udeleženci rešilo vprašanje, ali je morda treba razlastiti studence, ki bi se zajeli za nameravani vodovod v Suhor in Lokvico. K tej obravnavi bode povabljeni tudi oba župana.

g **Investicije za ogrske državne železnice.** Poročajo: »Ministrski svet je glasom došlih informacij sklenil važne odloke o investicijah za ogrske državne železnice. Ministrski svet je dovolil 60 milijonov K za nuño nabavo vozov in lokomotiv za ogrske državne železnice. Naročiti se ima 129 lokomotiv, 930 osebnih vozov in 4000 tovornih vozov. Istočasno je poslalo trgovinsko ministru finančnemu ministru dopis, v katerem zahteva velike svote za investicije za ogr. drž. žel. Trg. ministru zahteva baje 4 do 5 milijonov kron.«

š **Samoumor v preiskovalnem zaporu.** V ormoškem zaporu se je obesil 74letni Pavel Tučič, katerega so obdolžili, da je v Jastrebičih umoril 70letno vžtikarico Marijo Dečko.

š **V Ptuj** so vedno bolj nezadovoljni s pašo Ornigom. Zato skuša njegovo delovanje opravičiti zadnja »Marburgerca«. Toda nezadovoljstvo med Ptujčani, posebno med trgovci in obrtniki, vedno bolj narašča. Ornig zna svoj vpliv vedno bolj porabiti v svojo korist. Mestno gospodarstvo je zelo slabo, ker imajo okoli 600.000 gl. dolga. Če se jim ne bo enkrat zgodilo tako, kakor Kaiserju!

š **Imenovan** je za namestniškega tajnika pri namestnji prejšnji ptujski okrajni glavar pl. Dluđerain.

š **V Arveju** je imel dné 17. t. m. Malik shod, na katerem se je postavil za kandidata. Istotako je imel v Lučanah shod. Ko ga je neki volivec vprašal zaradi proste šole in razkristjanjenja zakona, je Malik odgovoril, da je proti veri.

š **V Kamnici** pri Mariboru se je ustanovila minolo nedeljo podružnica »Südmärke«. Domačinov je bilo zelo malo, samo nadučitelj Hoibauer, trgovec Posch v družbi nekdanjega posestnika bordelov Asingerja, drugi so bili večinoma iz Maribora, med njimi tudi župan Schmiderer.

Ljubljanske novice.

lj **Volivni imeniki za državnozborske volitve.** Mestni magistrat nam poroča: V smislu § 12., novega državnozborskega volivnega reda, dobi lahko vsakdo, kdor to županstvu pravočasno naznani, proti odškodnini en izvod volivnega imenika. Kdor reflektuje na volivni imenik, naznaniti mora to tekom osmih dni po razpisu volitev, torej do torka, dne 26. t. m. pri mestnem magistratu. Prijava zavzuje, da naročnik imenik sprejme in poplača troške, ki odpadejo na sestavo vsacega imenika. Na naročila po preteku označene dobe se ni ozirati. Prvi teden po preteku za naročila določenih osem dni, tedaj do torka, dne 5. marca, vplačati je naročniku polovico približnih troškov za imenik, sicer se na naročilo ne ozira. Ostalo svoto izplačati je pri prejemu volivnega imenika in je magistrat upravičen dotični znesek, ako se pravočasno ne izplača, iztirjati političnim eksekutivnim potom.

lj **Marija Concha Codelli.** Pri dobrodelnem koncertu dne 2. marca imelo bode slovensko občinstvo v prvič priliko slišati izbornu virtuosnjo na goslih, Marijo Concho baronico Codelli. Pri tej priliki navedemo naj nekaj podatkov o muzikaličnem razvoju umetnice. Baronica Codelli kazala je že v otroških letih izredno muzikalično nadarjenost in je že z dvanajstim leti sodelovala kot solistinja na goslih pri koncertih. Že tedanja poročila naglašajo nje muzikalično individualnost in krasno igro. Vendar se je šele od štirinajstega leta naprej sistematično šolala na goslih, in sicer pod vodstvom mojstra Castellija v Trstu. O nje nadarjenosti priča, da je že s sedemnajstimi leti na kraljevem konservatoriju v Milanu napravila z najvišjo odliko izpit in dobila diplomu profesorice na goslih. V Milanu izhajajoči »Il mondo artistico« imenuje ta izpit »un esame splendido«, sijajen uspeh, o katerem mora poročati, ker se le redko pripeti, da sedemnajstletna gospe prekosi vse kandidate, tako da ji izpraševalna komisija soglasno prisodi diplomu. Baronica Codelli priredila je nato koncerte v Milanu, na Dunaju in v Berlinu. Izmed teh omenimo naj le zmagoslavni nastop v Berlinu, ki ji je na mah pridobil simpatije vseh muzikaličnih krogov. Slavniki kritik Taubert navdušeno poroča o krasni igri in povdarja, da je baronica Codelli povsem samosvoja muzikalična individualnost. List »Tägliche Rundschau« imenuje jo vrstnico Sarasateja, le močatejšo in energičnejšo od tega. Nastop v Berlinu donesel je toliko slave, da je cesar Viljem, ki je zelo muzikaličen in igra sam na gosli, želel umetnico slišati v svoji palači. Baronica Codelli igrala je štirikrat pred nemškim cesarjem, in skoro zgolj komade, ki jih je sam izbral. V znak zahvale in priznanja podaril ji je krasno zlato zaponko, ki jo umetnica od tedaj nosi pri vsakem nastopu. Pri enem teh dvornih koncertov bil je navzoč mojster Joachim, kralj vseh goslarjev. Navduševai se je ob krasni igri baronice. Povprašan, je-li naj bi umetnica vstopila v kraljevi konservatorij, dejal je, da bi bilo to popolnoma odveč. Na konzervatoriju izgubljala bi le čas, ker se nima ničesar več učiti. Nato vpraša baronico, kateri mojster je bil nje učitelj, in ji je izročil laskavo pismo na profesorja Castellija. Ti koncerti so bili pričetek izredne umetniške karijere, toda baronica Codelli ni vabila šumeča slava svetovnega umetništva, podala je roko svojemu bratranču Antonu baronu Codelliju in živi na staroznani rodbinski grajščini poleg Ljubljane. Od tedaj sodeluje le še pri dobrodelnih prireditvah, kjer pa ji klije še lepša slava, kakor nekđaj. Tako bode 2. marca sodelovala na korist »Kranjski podružnici avstrijskega pomožnega društva za bolne na pljučih« in igrala Sarasatejevo »Ciganske melodije« in Schubert - Wilhelmjev »Ave Maria«.

lj **Iz pisarne slovenskega gledališča.** Jutri, v četrtek (nepar) se ponovi slovita Kienzlova opera »Evangelinik«, ki je pri svoji premijeri dosegla popoln uspeh. Naslovno vlogo poje g. pl. Rezumov, Ivana g. Ouřednik, Marto gca. Prochazkova, Magdaleno gca. Reissova, in-sticiarja g. Betetto, krojača Kozobrada gosp. Povhe, puškarija Basarija g. Ranek.

lj **Tovarna za kemikalije v Mostah** bode do jeseni dodelana. V delo bo sprejela 300 do 400 delavcev.

lj **Plinova razsvetljava.** Letošnjo pomlad prično po nekaterih glavnih cestah in ulicah

Borzna poročila.

'Kreditna banka' v Ljubljani.

Uradni kurzi dunajske borze 29. februarja 1907

Saložbeni papirji.	Denar	Blago
4% majeva renta	99 10	99 30
4% srebrna renta	100 10	100 30
4% avstrijska krona renta	99 5	99 25
4% slata renta	117 25	117 45
4% ogrska krona	92 35	95 55
4% slata	113 90	114 10
5% posojilo dežele Kranjske	99 30	100 80
4% posojila mesta Spljet	133 0	13 65
4% Zader	98 90	100 85
4% bosn.-herc. žel. pos. 1902	99 75	100 75
4% češka dež banka k. o.	99 60	99 70
4% i. o.	100 30	99 60
4% sast pisma gal. d. hip. b.	100 25	101 25
4% pošt. kom. k. o. s 10% pr	106	107
4% sast pisma Innerst. hr.	100	101
4% ogr. cen. dež. hr	100	100 25
4% hip. banke	100	100 20
4% obl. ogr. lokalnih žel. d. dr.	100	101
4% obl. češke ind. banke	100 25	101 25
4% prior. Trst-Poreč lok.	99 90	
4% prior. dol. žel.	99 50	
4% juš. žel. kup. 1/2, 1/4	314	316
4% avstr. pos. sa žel. p. o	100 65	101 65
Srečke.		
grečke od l. 1860 1/2	213	215
1864	266 60	268 60
tizske	51 50	153 35
sem. kreditne I. emisije	270 80	280 50
II.	281 75	29 75
ogr. hip. banke	283	283
arabske 4 frs. 100	100	08
turške	176	177
Basilika	32 50	24 50
Kreditne	445	456
Inomoške	80	90
Krakovske	93	9
Ljubljanske	65	3
Avstr. rud. križa	47	49
Ogr.	28 25	30 25
Rudolfove	56	60
Salcburške	83	90
Dunajske kom.	497 25	507 25
Dalnica		
jušne železnice	166	167
Državne železnice	586 50	587 50
Avstr. ogrske bančne dalnice	1764	1774
Avstr. kreditne banke	684 50	685 50
Ogrske	886 25	887 25
Zivnostenske	2 4 50	2 6
Pramogokop v Mostu (Brüx)	775	782
Alpinske montan	62 25	624 25
Praške žel. ind. družbe	2654	26 9
Rima-Murányi	72 50	73 50
Trbovljske premog. družbe	285	2 9
Avstr. orošne tovr. družbe	56 1	57 0
Češke sladkorne družbe	149	150 50
Valute.		
C. kr. cekin	11 36	11 40
30 frana.	19 09	19 11
30 marke	23 60	23 9
Severains	24 18	24 74
Marke	117 55	117 75
Laški bankovci	96 40	95 0
Rublji	2 3 25	2 53
Dolarji	4	5

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 406,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm

Dan	Čas opa-zovanja	Stanje baro-metra v mm	Tempe-ratura po Celziju	Vetrovi	Nebe	Padašina v 24 urah v mm
19	9. zveč.	736,5	- 2,8	brezvetr.	pop. obl.	
20	7. zjutr.	732,7	- 2,0	sl. jzrah.		0,0
20	2. pop.	720,5	5,0	p. m. jzrah.	dež	

Srednja včerajšnja temp. - 0,4°, norm. - 0,2°.

Hiša na prodaj!

Iz proste roke, pod zelo ugodnimi pogoji, obstoječa in **3 sob, kleti, kuhinje, sušilnice** za meso, veliko šupo, prostoren zasajen vrt z zemljiščem. Ves svet meri približno 780 kvadratnih sežnjev. Cena 8000 K. Natančnejša pojasnila daje **Ludovik Kotnik**, Opekarska cesta št. 36, v Ljubljani. 2761-12

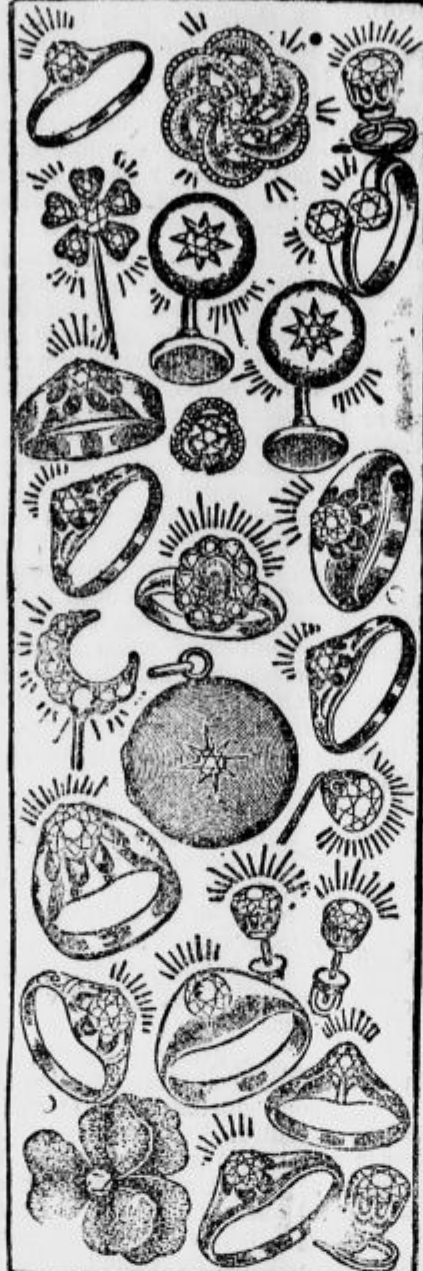
GISSHÜBLER

naravnih mineralnih kiselih
kot zdravilni vrelec že stoletja znana v vseh boleznih
sapnih in prebavnih organov,
pri protinu, želodčnem in mehurnem kataru. Izvrstna za otroke, prebolele in mej nosečnostjo.
Najboljša dijetetična in osvježujoča pijača.
Izvirke: **Giesshübl Sauerbrunn,** želez. postaja, zdravilno kapališče pri Karlovih varih
Prospekti nastoj in franko.
V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večji specializirani prodajalnicah in trgovinah s jostvinami in vinom.
Zaloga pri **Mihael Kastner-ju** in **Peter Lusenik-u** v Ljubljani 114 52-48

Zadnjikrat znižana cena!

Eno Krono! Kos po kroni! En kos po kroni!

Cena, katero ste uže pričakovali!

TUDOR-a

imamo še vedno precejšnjo množino lepoticja o zalogi, opremljeno z glasovitimi,

DEMANTI

najlepši posnetek na svetu katere moramo v poteku pogodbe odpraviti, zavoljo tega smo se odločili doprinesti

zadnjo žrtev.

Vedno še imamo o zalogi veliko izbiro prstanov, broš, kratavnih igel, uhanov, manšetnih in prsnih gumbov, obeskov itd. itd, opremljenih s čarovito blestečimi

Tudor-skimi demanti

prej za **8** Kron danespa za **1** krono (z opremo vred.)
če zmerno znižano ceno:

TUDORSKI DIAMANTI so na prodaj pri **ANTONU KRISPERJU** v Ljubljani, Mestni trg št. 21.

Zunanja naročila se izvršujejo proti povzetju.

Oddaja stavbenih del.

Za popravo podružne cerkve sv. Marjete v Kosezah se bodo oddala konkurenčnim potom sledeča dela:

Zidarsko delo	K 3320 61
tesarsko	1509 73
mizarsko	269 00
plekarsko	60 00
steklarsko	33 79
Skupaj	K 5283 13

Ponudbe je vložiti do dne 2. marca t. l. do 12. ure dopoldne pri podpisnem uradu, kjer so tudi na ogled razgrnjeni pogoji in troškovaik z načrti ob uradnih urah dopoldne od 8-10 ure, popoldne pa od 2-3. ure.

Županstvo občine Zgornja Šiška,
dne 16. februarja 1907.

Lovci! Turisti! Vojaki!

Vprašajte svoje tovariše o uspehu nepremočljive masti za usnje

„Heveax“

Prospekte pošilja **Laborat. ph. Kubanyi v Sisku na Hrv.** Glavna zaloga za Kranjsko: **Fr. Szantner** Ljubljana, Šelenburg ul. 4.

Laborat. Kubanyi v Sisku. Z Vašim Heveaxom sem jako zadovoljen, ker je to najboljša nepremočljiva mazilo za usnje, kar jih poznam. **Kamil Morgan**, lovski pisatelj, častni predsed. „kluba strelcev“ na Dunaju.)

Proda se iz proste roke pritlična hiša

v kateri se nahaja mlin na bencin motor z dvema kamnoma in vrt po zahtevi tudi njiva, ali pa motor sam z mlinsko pripravo, kateri je nov in še nič rabljen. Hiša se nahaja v najlepši vasi v Dobrepoljah. — Natančnejše se izve pri **Fani Tavželj,** Nova vas pri Rakeku. 344 3-1

Izurjene, zanesljive lesne delavce

ki žele trajnega dela, sprejme proti akordni plači **A. Ritter von Lanna'sche Forstverwaltung Grünau bei Gmunden,** Zgor. Avstrijsko. Eventualna vprašanja v nemškem jeziku naj se pošiljajo naravnost na imenovano gozdno upravo. 343 3-1

Podružnica v Spljetu.
Delniška glavnica: K 2.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.
priporoča k žrebanju dne 1. marca 1907:
Promese na Dunajske komunalne srečke à K 15,50, glavni dobiček K 400.000
Dalje srečke bazilika kurz circa K 25, " " " 30.000
" ogrskega rud. križa kurz K 30. " " " 30.000

Podružnica v Celovcu.
Rezervni fond: K 200.000.

Občinski svet ljubljanski.

Ljubljana, 19. februarja 1907.

Župan naznani, da po došlih mu poročilih o zdravstvenem stanju dr. Oražna upa, da pride poročilo o preosnovi občinskega volivnega reda na vrsto meseca marca.

Društvo za zgradbo delavskih stanovanj.

Ker ni upati, da kmalu ozdravi občinski svetnik dr. Josip Stare, se imenuje za delegata v »Društvo za zgradbo delavskih stanovanj v Ljubljani« občinski svetnik ravnatelj Šubic.

Letošnje dopolnilne volitve za občinski svet.

V III. volivnem razredu odstopijo letos občinski svetniki: Jožef Kozak, Francišek Mali; v II. volivnem razredu Ivan Hribar, dr. Danilo Majaron, Andrej Senekovič, dr. Ivan Tavčar; v I. volivnem razredu pa Jožef Lenčič, dr. Karol Triller, pl. Trnkoczy, Elija Predovič. Med letom se je odpovedal občinski svetnik Ivan Kežar, izvoljen v III. razredu. Volitve se vrše za III. razred dne 15. za II. 17. in I. volivni razred 19. aprila. Eventualne ožje volitve se vrše 16. za III., 18. za II. in 20. aprila za I. volivni razred. V dveh oddelkih volji III. volivni razred in sicer I. od črke A—L in II. oddelek od črke M—Z. Volitve se vrše v veliki dvorani »Mestnega Doma« in sicer od 8. do 12. dopoldne. Komisije imenuje župan, za načelnike komisij pa določi občinski svet za III. volivni razred I. oddelek obč. svetnik Plantan; II. oddelek dr. Bleiweis; za II. volivni razred obč. svetnik ravnatelj Šubic; za I. volivni razred pa občinski svetnik Svetek. Predlogi obveljajo.

Vzgojevalnica in posmrtni četrti.

Siroti Jerneja Kranjca, Danici Kranjčevi se dovolji vzgojevalnica letnih 80 kron do 12. avgusta 1914, dovolji se tudi Kranjčevim svojem posmrtnina 100 kron. Ani in Mariji Erjavčevi se dovolji posmrtnina četrt 300 kron po njunem pokojnem očetu, umirovljenem magistratnemu slugi Antonu Erjavcu.

Steklarska, plesarska in slikarska dela pri zgradbi višje dekleške šole v Ljubljani.

Za steklarska dela sta vložila ponudbi Kolman in Agnola; dela se oddajo cenejšemu podizvajalcu Kolmanu. Za plesarska dela sta se pogajali tvrdki Eberle in Trdan. Dela je dobila tvrdka Eberle. Za slikarska dela so se pogajale tvrdke Trdan, Stare in Božič. Dela so se oddala najcenejšemu ponudniku tvrdki Trdan za 1091 kron 7 vin. Ravnatelj Šubic pravi, da se za 1000 kron pač ne more napraviti kaj posebnega. Šola bi ostala notraj pusta, kakor kaka vojašnica. Živimo v dobi barv in hrepenimo po njih. Navaja, kako lepo je poslikana šola v Krškem in kako okusno slikane šole imajo v Švici in na Laškem. Predlaga, naj se da poleg 1091:07 k magistru za 500 kron glede na okrašenje slikarji v notranjih šolskih poslopih. Obvelja.

Stavbene zadeve.

Regulacijske črte na prostoru stare vojaške bolnišnice in oskrbovališča v Ljubljani se odobro.

Dr. Robertu Erženu se dovolijo naprošene nebitvene izpremembe načina parcelacije stavbenih prostorov III. oddelka št. 13 in 14 b lirske ulice.

Prizivu dedičev Alojzije Zitterjeve posestnikov hiše št. 10 na Krakovskem nasipu, proti odloku mestnega magistrata z dne 28. decembra 1906 št. 39.899 se ugodno glede na točke 1—4, odvrne se točka 5, deloma se ugodno 6. točki.

Šolski odsek.

Glede na poziv odbora »Das Kind« na Dunaju se sklene, da se mestna občina razstave ne more udeležiti, ker nima primernih razstavljalnih predmetov. Na razstavo in na kongres se pa odpošlje občinski svetnik, nadučitelj Dimnik in se mu dovolji v ta namen vsota 200 kron.

Odobri se računski sklep o dotaciji za II. slovenski mestni otroški vrtec.

Za tujski promet na Kranjskem.

Poročilo g. dr. Marna na občnem zboru »Deželne zveze za pospeševanje prometa tuincev na Kranjskem«.

I. Ustanovitev »Deželne zveze za pospeševanje prometa tuincev na Kranjskem«.

Zgradba nove železnice, ki ima vezati severne kraje naše države s Trstom in odpreti celo vrsto doslej tujskemu prometu zaključenih krajev, med temi tudi kraje, ležeče v središču alpskega sveta na Gorenjskem, je dala mislečim, za razvoj Kranjske dežele vnetim rodoljubom neposredno povod, propagirati idejo ustanovitve društva, čigar namen bi bil, skrbeti, da se privabijo tuji v deželo.

Za promet tuincev v gotovih oblikah so mnogo storili »Slovensko planinsko društvo«, »Kranjska sekcija nemškega in avstrijskega planinskega društva«, upravni odbor Postojnske jame in zdravniška komisija na Bledu. »Slovensko planinsko društvo« si je pridobilo tekmo svojega 13letnega obstanka nevenljivih zaslug za razkritje alpskih krasot na Gorenjskem, pridobilo si je tudi v tem oziru zaslug, da je znalo privabiti v naše kraje češke turiste. Tudi jamska komisija v Postojni in zdravniška komisija na Bledu sta z reklamo in udobno prireditvijo jame, oziroma letovišča Bled privabila mnogo tuincev na Kranjsko.

Dasí toje tujski promet na Kranjskem ni bil tako neznan, vendar je zaslužila Kranj-

ska spriči neštevilnih svojih krasot na vsak način večjega obiska, ki naj bi jo povzdignil na tisto stopinjo, na kateri so že davno drugi alpski kraji.

Treba je bilo predvsem, da se privabijo tuji na umeten način, kakor so delali in še delajo drugi kraji, ki so znani po številu obiskujočih tuincev. Toda če se vabi potujoče občinstvo, je naravno, da mu je dati tudi udobnosti. Ker je pa teh pri nas v prav mali meri, se je moralo zanje skrbeti, in to tembolj, čimbolj se je bližal čas, da se obrne tok tuiskega prometa v naše kraje v večji meri, nego doslej.

Obstoječega društva z namenom, privabiti tuince, niso mogla v tem smislu toliko delovati, zato je postala ideja ustanovitve posebnega društva za pospeševanje prometa tuincev na Kranjskem na najširši podlagi tolikega pomena, da se preko nje ni smelo iti.

Ideje za ustanovitev društva za pospeševanje prometa tuincev na Kranjskem se je s posebno vnemo oprijel župan deželnega stolnega mesta Ljubljane, gospod Ivan Hribar. Pridružili so se mu dr. Vinko Gregorič, primarij v Ljubljani, dr. Valentin Krisper, odvetnik v Ljubljani, Ubald pl. Trnkoczy, lekarnar in občinski svetnik v Ljubljani, in še mnogo drugih gospodov.

Dne 7. februarja 1905 je dobila ideja ustanovitve društva z navedenim namenom realno podlago. Na ta dan je sklical župan Ivan Hribar shod v mestni dvorani, na katerem naj bi se posvetovalo o ustanovitvi društva. Shoda se je udeležilo mnogo za to idejo vnetih oseb in sklenilo se je, osnovati društvo po načelih enakih prometnih društev, ki že obstoje v drugih avstrijskih kronovinah.

Na tem shodu se je izvolil odbor za sestavo pravil, obstoječ iz gospodov dr. Gregorič, dr. Krisper, Ivan Mlakar, Anton Razinger in Ubald pl. Trnkoczy.

Ta pripravljalni odbor se je posvetoval v več sejah o svoji nalogi in se je s posredovanjem mestnega magistrata obrnil na različna društva, da pošljejo pravila in letna poročila.

Na podlagi prejetega materijala so gg. dr. Gregorič, dr. Krisper in U. pl. Trnkoczy sestavili pravila ter se pri tem v prvi vrsti ozirali na pravila Tirolske deželne zveze za promet tuincev ter na naše domače razmere.

Meseca maja 1905 so se pravila predložila c. kr. deželni vladi v Ljubljani.

Med tem sta pa c. kr. ministrstvo za notranje stvari in c. kr. železniško ministrstvo naročili c. kr. deželni vladi v Ljubljani, naj skliče enketo, katere namen bi bil, pospešiti ustanovitev društva za promet tuincev na Kranjskem.

Enketa pri c. kr. deželni vladi se je vršila dne 29. maja 1905 in udeležili so se je zastopniki dežele, mesta Ljubljane, trgovske in obrtniške zbornice, državne in južne železnice, jamske komisije v Postojni, zdravniške komisije na Bledu in »Slovenskega planinskega društva«. Vsi zastopniki imenovanih korporacij so obljubili sodelovanje ter denarno podporo.

Deželni predsednik ekscelencija baron Hein, ki je predsedoval enketi, je omenil, da se je enketa sklicala na predlog c. kr. železniškega, oziroma ministrstva za notranje stvari, kajti na Kranjskem je tujski promet v primeri z drugimi kronovinami premalo razvit, deloma, ker železnica ne teče po najlepših krajih, deloma, ker primanjkuje primernih modernih zahtevam ustrežajočih stanovišč za tuince. Priporočal je tudi, naj se spreimejo naslednji predlogi:

Deželni odbor naj izbere vse one občine, ki pridejo za tujski promet v poštveh, jih pouči o namenih deželne zveze ter povabi k pristopu.

V istem smislu bodo delovale politične oblasti ter zlasti tudi vplivale, da pristopijo posestniki vil in drugih večjih, za stanovišče tuincev določenih stavb na Bledu, v Kamniku itd. kot interesentje k deželni zvezi.

Trgovska in obrtniška zbornica naj bi zlasti one obrtnike, ki so na povzdigi tuiskega prometa specijelno interesirani, s primernim poukom povabila k pristopu.

Ti predlogi se pa doslej niso izvršili.

Kmalu po enketi je pripravljalni odbor dobil obvestilo, da so pravila potrjena in zato je sklical na dan 24. junija 1905 ustanovni občni zbor.

Načelnik pripravljalnega odbora gospod U. pl. Trnkoczy je pozdravil udeležnike ter omenjal korake, ki so se storili v namen, da se oživotvori društvo za pospeševanje prometa tuincev. Gospod dr. V. Krisper je poročal o delovanju pripravljalnega odbora ter pojasnil odobrena pravila. Gospod dr. V. Gregorič je razvijal program, po katerem naj bi zveza delovala, ter govoril o velikem materijalnem dobičku, ki ga bo imela dežela od prometa tuincev. Omenjal je, da je glavni namen »Deželne zveze«, podpirati in nadzorovati podjetja, ki služijo tuincem, posluževati se dobro urejene reklame ter pridobivati tudi denarna sredstva.

Pri volitvi odbora so bili izvoljeni naslednji gospodje:

V I. skupini: Dr. Vladimir Foerster, c. kr. sodni pristav; dr. Vinko Gregorič, primarij; dr. Valentin Krisper, odvetnik, in Ubald pl. Trnkoczy, lekarnar in občinski svetnik, vsi v Ljubljani.

V II. skupini: Dr. Fran Tominšek, odvetnik v Ljubljani; Štefan Lapajne, c. kr. okr. glavar v Postojni; Jakob Peternel, župan na Bledu in Ivan Sušnik, kanonik v Ljubljani.

V III. skupini: Gustav Pirc, ravnatelj c. kr. kmetijske družbe kranjske, in dr. Josip Tominšek, c. kr. gimnazijski profesor, oba v Ljubljani.

Za svoja zastopnika v odboru je imenoval deželni odbor g. Petra Grassellija, in občinski svet ljubljanski gospoda Josipa Prosenca.

Pri odborovi seji dne 13. julija 1905 je bil voljen za predsednika g. Ubald pl. Trnkoczy, za podpredsednika g. dr. Vinko Gregorič, in za blaginika g. dr. Josip Tominšek. Za tajnika je bil imenovan g. Hinko Lindtner, revident deželnega odbora. Omenjeni tajnik je radi preoblih poslov začetkom leta 1906 odložil tajništvo in so se tajniški posli poverili g. dr. Rud. Marnu, c. kr. finančnemu uradniku, ter podtajniku mestnemu učitelju g. Fr. Gärtnerju. Med letom je izstopil iz odbora g. dr. V. Gregorič in je I. skupina v smislu pravil volila mesto njega g. c. kr. profesorja Fr. Orožna, ki je bil tudi izvoljen za zvezinega podpredsednika.

V pravkar omenjeni seji sta se izmed odbornikov izvolila dva odseka: reklamni in administrativni. V reklamni odsek so bili izvoljeni: za načelnika g. Gustav Pirc, za člane gg. Grasselli, Lapajne, Peternel, Prosenca in dr. J. Tominšek; v administrativni odsek: za načelnika g. dr. Gregorič, za člane gg. dr. Foerster, dr. Krisper in kanonik Sušnik. Po izstopu g. dr. Gregoriča je bil izvoljen v administrativni odsek g. dr. Jos. Tominšek.

Ker je imel administrativni odsek obsežnejši delokrog in je sklepal tudi o izdatkih za reklamo, je ta prevzel tudi agende reklamnega odseka.

Predsednik g. pl. Trnkoczy se je šel poklonit g. deželnemu predsedniku baronu Heinu in deželnemu glavarju g. O. pl. Detela ter priporočil zvezo.

Ustanovitev zveze se je naznanila vsem drugim deželnim zvezam, ki so novo društvo pozdravile ter poslale tiskovine v informacijo.

Nabavili so se potrebni pripomočki in tiskovine in s 1. januarjem 1906 se je ustanovila redno poslujoča pisarna v jako primernem lokalu v hotelu »Lloyd«, kjer je še zdaj nastanjena. Tekom leta se je nabavil sledeči inventar: pisalni stroj, velika omara, štiri mize in vse pisarniške priprave. Med inventar je šteti tudi slike in kipe, ki so se naročili za razstavo v Londonu ter sploh materijal, ki ga zveza nabavlja za razstave v reklamne svrhe.

2. Društveno delovanje.

Ko so se v drugih kronovinah ustanovile deželne zveze, so imele že takoj ob začetku zaslonbo na obstoječih društvih za povzdigo tuiskega prometa; treba jim je bilo le od teh započeto akcijo nadaljevati ter jo postaviti na širšo podlago. Pri nas na Kranjskem smo pa morali takorekoč z abecedo tuiskega prometa začeti. Izvzemši delavno društvo za povzdigo tuiskega prometa na Bledu in jamsko komisijo v Postojni niso vsa druga društva na deželi, ki eksistirajo pod imenom »olepševalna društva«, prav nič delovala za pospeševanje tuiskega prometa. Omejila so se le na olepševanje dotičnega kraja, na napravo izprehajališč in nasadov, za reklamo se pa niso prav nič brigala. Po večini so pa tudi ta društva nehala delovati in le nekaj jih je še, katerih se lahko reče, da so delavna, kajpada le kar se tiče lokalnih potreb.

Prvo delo deželne zveze je bilo, da doseže zvezo z obstoječimi olepševalnimi in podobnimi društvi ter da ustanovi po deželi poverjeništa. Ta namen se pa ni dosegel, ker imajo taka društva preomejen delokrog; v širše delovanje se pa radi pomanjkanja gnotnih sredstev niso hotela spuščati. Tudi poverjeništa se niso mogla ustanoviti. Zato je deželna zveza ostala v dotiki le z jamsko komisijo v Postojni in z društvom za povzdigo tuiskega prometa na Bledu, v ostalem pa sklenila, da centralizira vse delovanje za povzdigo tuiskega prometa v svojem odboru.

Kakor smo zgoraj omenili, je bilo najprej treba poučevati ljudstvo, koliko ugodnosti donaja tujski promet in kakšne ugodnosti je treba tuincem nuditi, da se privabijo in obdržijo v kakem kraju. V ta namen je zveza izdala poučno brošuro »Kako je mogoče povzdigniti tujski promet v kakem kraju« ter jo v 4000 izvodih brezplačno razdelila po deželi. Knjižnica je poljudno in razumljivo pisana ter vsebuje vse, kar je potrebno vedeti v tem oziru. Upamo, da bo rodila uspehe.

Deželna zveza je uvidela potrebo, da se izda za Kranjsko deželo vodnik, kajti v našem slovtvu nimamo doslej nobenega kažipot, ki bi se oziral na celo Kranjsko ter dajal natančne podatke glede prenočišč in izletov. V ta namen so se sestavile obširne vprašalne pole ter se razposlale zaupnikom po deželi. Ti so se rade volje odzvali ter izpolnili pole kolikor mogoče natančno. Na podlagi vprašalnih pol se je potem sestavil kažipot, ki izide še pred sezono. Težkoče nam delajo le še klišeji, ker nimamo dovolj pripravnih slik za nje. Kažipot izide v slovenski in nemški izdaji in ako se bo kazala potreba tudi še v drugih jezikih.

Takoj, ko si je zveza uredila pisarno, je začela pisarna delovati tudi kot poizvedovalnica za tuiske zadeve za Kranjsko. V naši kronovini sploh ne obstoji kaka druga poizvedovalnica in potovalna pisarna v tem smislu, zato je bila tudi tukaj nujna potreba za tako institucijo. Došlo je veliko vprašanj, toda žal, da nismo mogli vselej vstreti; primanjkovalo nam je prospektov in kažipotov. V največ slučajih smo ustregli s prospekti Bleda, Postojnske jame, zdravilišča v Toplicah in hotela »Union«. Stranke so se obračale na nas tudi

glede drugih dežel in držav in smo jim v tem oziru s posredovanjem drugih deželnih zvez in podobnih društev ustregli.

Pomanjkanje prospektov in zanesljivih podatkov je potem rodilo našo posredovalnico za letoviška stanovanja. Napravili smo katarster stanovanj za tuince in letovišarje ter povabili potom časopisov in korespondence vse imetnike stanovanj, da nam pošljejo natančne podatke glede sob, ki jih imajo oddati, glede cene, lege in če mogoče naj dajo na razpolago tudi sliko hiše ali vsaj dotičnega kraja. Po velikem trudu smo napravili ta katarster ter z inserati v izvenkranjskih časopisih opozorili tuince in letovišarje, da brezplačno posredujemo oddajo stanovanj. Došlo je veliko vprašanj zlasti iz krajev, kjer stanujejo Italijani. Najbolj živahno povpraševanje je pa bilo iz Ljubljane, kajti stranke so imele posredovalnico pred nosom in so jo tudi izkoristile. Žal, da nam ni mogoče obljaviti statistike posredovanja, ker nam stranke nikoli niso poročale, kako smo posredovali, ugodno ali neugodno.

V bodoči sezoni se bo posredovalnica gotovo morala razširiti in izpopolniti, zato prosimo, da se nam že sedaj vpošiljajo natančni podatki stanovanj. Ker se je med tem časom ustanovilo nekaj krajevnih društev za povzdigo tuiskega prometa, nekaj se jih bo pa še ustanovilo pred pričetkom sezone, bo naloga teh društev, da za svoj okraj sestavijo natančne sezname in jih dajo nam na razpolago.

Osrednji odbor je prišel do prepričanja, da ne bo mogel vsepo delovati za celo deželo, ako ne bo ustanovil lokalnih društev z istim namenom. Posamezniki se premalo brigajo za povzdigo tuiskega prometa in od njih tudi ne dobivamo vselej natančnih informacij. Nobhodno je bilo torej potrebno, da se zlasti v takih krajih, kjer je tujski promet že razvit, oziroma v takih, kjer se pričakuje obisk tuincev, ustanove društva za privabitev tuincev, ki bi podpirala deželno zvezo s podatki, izražala želje in potrebe za dotični kraj, bila v vednem stiku z zvezo in s podporo ter sploh opravljala podrobno delo za povzdigo tuiskega prometa v dotičnem kraju. Odbor je v ta namen sestavil primerna pravila ter jih razposlal po deželi onim interesentom, od katerih je bilo pričakovati, da se bodo za stvar zavzeli ter ustanovili taka društva. Tako so se ustanovila krajevna društva v Kamniku, Postojni in Kranjski gori. V najkrajšem času se ustanovita tudi društvi tudi v Gorjah in Bohinjski Bistrici; kajti pravila je c. kr. deželna vlada že odobrila.

Potreba se pa kaže, da se še v drugih krajih ustanove taka društva, zlasti na Gorenjskem. V prvi vrsti je pa treba vzbuditi v ljudstvu zanimanje, kar se zgodi le z ustmenim predavanjem. Odbor je najprej poslal pismo okrožnico na deželo, naj se prirede predavanja o koristi tuiskega prometa ter o načinu, kako je treba s tuinci ravnati in kaj jim je nuditi, da se jim kraj priljubi. Ta okrožnica pa ni imela nobenega uspeha in je zato odbor sklenil naj hodi društveni tajnik ali kak drug odbornik predavat. Eno tako predavanje je bilo meseca decembra na Bledu in še tekom februarja se vršita predavanja v Bohinjski Bistrici in v Kamniku. Odbor je sklenil, da se bo še večkrat predavalo pred pričetkom sezone in se bo ta delovanje raztegnilo tudi na Dolenjsko, ako bo tam kaj zanimanja. Tudi na Notranjskem, kamor zahajajo letoviščarji v velikem številu, bo treba kaj storiti za povzdigo tuiskega prometa. Odbor izjavlja na tem mestu, da je vedno pripravljen ustreči vsem podobnim željam, da se mu le naznanijo.

Železniške prometne zadeve so se v dobi našega delovanja jako zboljšale. Uvedel se je na Južni železnici nov brzovlak med Dunajem in Trstom, ki ima zlasti za Ljubljancane jako ugodne zveze in kateremu so priklopljene tudi spalni vagoni. Se z večjim veseljem moramo pa pozdraviti otvoritev bohinjske in karavanske železnice, ki je za povzdigo tuiskega prometa na Gorenjskem res velikega pomena, kar se je že v letu 1906 lahko konstatiralo. Promet s tuji je bil na Bledu in zlasti v Bohinju tako velik, kakor se nikoli poprej in se bo v bodočih sezonah vedno višal. Slovesne otvoritve bohinjske železnice se je na povabilo osrednje vlade udeležil kot zastopnik naše zveze predsednik g. U. pl. Trnkoczy.

Glede železniškega prometa na Kranjskem smo napravili več vlog na železniške oblasti ter prosili, da se odpravijo razni nedostaki. Na ravnateljstvo Južne železnice je zveza vložila prošnjo, naj se pomnožijo vozovi na progi Ljubljana-Trst, ker so nam dohale pritožbe, da je pomanjkanje vozov za osebni promet na tej progi res občutno. Opozorili smo na neprimerne čakalne prostore na kolodvoru v Postojni in prosili, naj se napravi pred kolodvorom pokrita veranda. Na ravnateljstvo državnih železnic v Trstu smo glede kamniške železnice vložili vlogo, da bi prihajali in odhajali vlaki kamniške železnice na Južni kolodvor in da se izpremeni vozni red na tej progi v tem oziru, da se čas med prihodom in odhodom vlakov v Kamniku podaljša, kajti popoldanski izletniki v Kamnik imajo le eno uro časa do odhoda, ako nočejo ostati do drugega dne. S posebno vlogo na c. kr. železniško ministrstvo smo tudi podpirali peticijo nižjeavstrijskega prometnega društva, naj se izpremeni § 37. železniškega obratnega pravilnika vsled katerega železnice ne sprejmejo jamstva za na kolodvorih shranjeno prtljago, v tem oziru, da bodo železnice jamčile za prtljago.

Na pritožbo mnogih tuincev in domačinov, da pri ponočnih vlakih ni izvoščekov na ljubljanskem kolodvoru, smo mestni magistrat, kot obrtno oblast, opozorili na ta nedostatek

in je potem fajakarska zadruga določila številno izvoščekov, ki morajo biti vedno na kolo-dvoru. Dalje so nam došle pritožbe, da na kolo-dvorski restavraciji na Jesenicah natakari svojevoljno računajo pretirane cene za jedi in pijače. Zato smo c. kr. ravnateljstvo državnih železnic v Trstu prosili, naj prisili restavraterja, da bo dal v restavraciji nabiti cenike jedil in pijač. Veliko pritožb smo tudi dobili glede pretiranih cen izvoščekov v Bohinju. Na našo tozadevno vlogo bo c. kr. okrajno glavarstvo v Radovljici po zaslišanju trgovske in obrtniške zbornice in naše zveze izdalo tarifo, ki stopi še pred pričetkom sezone v veljavo.

Poleg že omenjenih važnejših vlog je zveza sploh v vseh vprašanih, ki se tičejo tujkega prometa, opozarjala javne oblasti in korporacije na odpravo morebitnih nedostatkov in na zboljšanje razmer ter v tem oziru pazno zasledovala vse pojave, bodisi na Kranjskem ali drugod. Posredovala in svetovala je v neštetihih slučajih ter bila tudi vedno v zvezi z drugimi starejšimi in izkušenejšimi deželnimi zvezami, katere je zlasti v reklamnih stvarih za svet vpraševala.

C. kr. železniško ministrstvo pospešuje vedno največjo pozornost pospeševanju tujkega prometa na Avstrijskem. Da se informira v vseh zadevah, skliče večkrat seje zastopnikov deželnih zvez za tujski promet. V poslovni dobi naše zveze so se vršile take seje dne 9. decembra 1905, na kateri se je razpravljalo glede fonda za skupne prireditve, ki se tičejo pospeševanja tujkega prometa, ter glede osrednje organizacije deželnih zvez za tujski promet. Našo zvezo je pri tej seji zastopal g. odbornik dr. Valentin Krisper. Dalje je c. kr. železniško ministrstvo povabilo zastopnike dne 11. oktobra 1906 k seji, na kateri je dr. Baumfeld, zastopnik c. kr. avstrijskih državnih železnic v Newyorku, predaval o reklamnih sredstvih, katera bi bila uporabiti da se privabijo bogati Amerikanci v Avstrijo. Istotako se je vršila seja dne 20. decembra 1906, na kateri se je govorilo o uspehu razstav v Londonu in Milanu. Na tej seji je predsednik, sekcijski šef dr. V. Röhl, ki se največ trudi za povzdigo tujkega prometa, omenil, da se v kratkem času ustanovi svet za pospeševanje tujkega prometa v c. kr. železniškem ministrstvu in da bodo te pogovore nadomestile seje tega sveta, ki bo izvoljen na podlagi pravil. Ta svet se ustanovi še tekom pomladi. Govorilo se je tudi še o skupnih akcijah, zlasti o tem, kaj namerava železniško ministrstvo ukreniti. Izdalo bo brošuro v različnih jezikih in pa velike plakate, v prvi vrsti bohinjski in karavanski plakat. Ustanoviti se misli tudi mesto potovalnega komisarja, čigar naloga bo, proučavati naprave za povzdigo tujkega prometa v drugih deželah ter biti sploh v stiku z žurnalistiko, potovalnimi pisarji in zlasti z deželnimi zvezami. Omenilo se je tudi, da namerava to pomlad družba angleških žurnalistov potovati v Dalmacijo. Dalje se je povdarjala potreba, da se zboljšajo in pomnožijo pri nas hoteli, ki zaostajajo za drugimi in ne odgovarjajo željam in zahtevam razvijenih tujcev. Pri teh sejah je zastopal našo zvezo tajnik dr. Rudolf Marn.

Ze večkrat so posamezne deželne zveze povdarjale potrebo, da se morajo deželne zveze v posameznih kronovinah tesneje združiti, da se skupno posvetujejo, kako bi bilo povzdigniti avstrijski tujski promet. V ta namen se je vršila dne 6. februarja 1906 na Dunaju seja zastopnikov deželnih zvez (našo zvezo je zastopal odbornik g. dr. Valentin Krisper), v kateri se je posvetovalo o organizacijskih pravilih, katera so se potem tudi sprejela. Sklenilo se je ustanoviti centralno konferenco za tujski promet, h kateri se bi zastopniki deželnih zvez vsaj enkrat na leto zbirali. Namen te konference je:

1. Poraba in razdelitev sredstev, ki jih dá vlada za povzdigo tujkega prometa na razpolago;

2. pogovor in sklepanje o vseh onih zadevah, ki se tičejo vobče tujkega prometa, zlasti posvetovanje o dnevnem redu za državni svet za pospeševanje tujkega prometa.

V predsedstvu se posamezne deželne zveze menjavajo in se je prvo vodstvo poverilo nižjeavstrijski deželni zvezi.

Osrednja vlada je dala centralni konferenci za leto 1906 25.000 K na razpolago. Ta znesek se je razdelil med posamezne deželne zveze in je naša zveza dobila 1.109 K. Za leto 1907 je v državnem proračunu vstavljena v iste namene vsota 40.000 K.

Nižjeavstrijska deželna zveza je kot predsednica centralne konference vršila svojo nalogo na hvalevreden način: zasledovala je vsa vprašanja, tikajoča se tujkega prometa in posamezne deželne zveze opozarjala na najvažnejše akcije v tem oziru ter jim dajala najboljše svete. Zastopala je zvezo tudi pri vladi ter izposlovala, da se je hitro nakazala zvezam namenjena podpora. Z utemeljeno vlogo na finančno ministrstvo je tudi dosegla, da se je za tekoče leto zvišala ta podpora. Zaslužni torej tudi v polni meri zahvalo naše zveze.

Glede reklame, ki jo je delala zveza, mi je omeniti, da se v poslovni dobi v podrobno reklamo po časopisih nismo dosti spuščali; tudi z izdajo reklamnih predmetov nismo mogli pričeti, ker nam je primanjkovalo denarja. Pač pa smo v večjem obsegu delali reklamo in sicer bodi najprej omenjena avstrijska razstava v Londonu.

Nižjeavstrijsko obrtno društvo na Dunaju z materijelno podporo avstrijske vlade je priredilo od maja do novembra 1906 v Londonu razstavo, ki ima namen pospeševati izvoz avstrijskih industrijskih izdelkov na Angleško. Pri tej razstavi sta bili rezervirani dve dvorani za potovalno avstrijsko razstavo, ki naj

bi po slikah, fotografijah, kipih itd. pokazala angleškemu občinstvu najlepše kraje naše države ter tako privabila angleške turiste v avstrijska letovišča.

Naša zveza se je te razstave udeležila v veliki meri in je takorekoč med prvimi zvezami za promet tujcev na Avstrijskem, ki je veliko žrtvovala, da pridejo krasote in zanimivosti naše dežele do veljave. Zvezo so pri udeležbi vodile različne misli. Najprej je bil to njen prvi nastop in odbor si je mislil, da bo prvi nastop odlični in mora priti do veljave, ako je lep in uspešen. Odboru namreč ni bilo samo za reklamo pri angleškem občinstvu, bilo mu je tudi veliko na tem ležeče, da si naša zveza že s prvim nastopom pridobi ugled in zaupanje pri ministrstvu in pri avstrijskem občinstvu.

V ta namen se je odbornik g. dr. Valentin Krisper šel osebno informirati k razstavnemu odboru na Dunaj glede naše udeležbe. Konferiral je v tem oziru zlasti z voditeljem razstave našim rojakom prof. dr. M. Fabijanijem ter z ministerijalnim tajnikom dr. Beneschem, ki je uredil potovalno razstavo.

V zmislu teh razgovorov je dal odbor za razstavo v Londonu napraviti naslednje stvari: Slikar Grohar je naslikal veliko oljnato sliko Postojnske jame ter še dve sliki, predstavljajoči Ljubljano z Gradom in Triglavsko pogorje. Kipar Berneker je izvršil dva 70 cm visoka kipa: kranjsko dekle v narodni noši in kranjskega kmeta tudi v narodni noši. Dalje se je razstavilo tudi več fotografij Postojnske jame ter drugih znamenitosti Kranjske dežele, katere slike je izvršil fotograf Berthold v Ljubljani in fotograf Pavlin na Jesenicah, eno tudi davčni kontrolor g. Fr. Zazula v Idriji. V večjih londonskih časopisih se je objavilo tudi pet člankov o najlepših krajih Kranjske dežele, katere je spisal učitelj g. Gärtner in je prevod oskrbel razstavni odbor. V zvezi z našim odborom je poslala jamska komisija v Postojni na londonsko razstavo šest kapnikov, dva po 3 m visoka in štiri manjše. Napraviti se je tudi dala miza s stekleno ploščo, pod katero so bile na ogled pokrajinske slike. Slika Postojnske jame bi se kmalu prodala na razstavi, ker se je neki londonski odvetnik zanimal zanjo, toda pogajanja so se razbila, ker se je slika zdela kupcu predragá. Zaznamovati moramo pri tej razstavi tudi moralničen uspeh. Geologični muzej v Londonu je namreč prosil zvezo, naj se mu prepuste po končani razstavi stalaktiti iz Postojnske jame, da jih uvrsti v svojo zbirko. V sporazumljenju z jamsko komisijo v Postojni smo to dovolili in vsled tega nam je angleško naučno ministrstvo izreklo najtoplejšo zahvalo. Navedena okolnost je velikega pomena, kajti stalaktiti v geologičnem muzeju bodo tvorili za nedogleden čas veliko reklamo za našo Postojnsko jamo. Če bo v muzeju pri stalaktitih še nekaj drugih slik iz jame na ogled, kar nameravamo storiti, bo ta brezplačna reklama že vspešnejša. Razstava v Londonu nam je povzročila res velike stroške, toda pomisliti se mora, da smo si pri tem nabavili lep inventar za podobne razstave in da imajo vsi predmeti stalno vrednost.

Mednarodne razstave v Milanu se z ozirom na poprej omenjeno razstavo nismo mogli tako udeležiti. Vendar je naša dežela prišla v avstrijskem oddelku, ki je imel še poseben oddelek za tujski promet, do svoje veljave. Razstavljenih je bilo šest lepih velikih fotografij in sicer: stolno mesto Ljubljana, Postojnska jama, Belopeško jezero, Bohinjsko jezero, grad Predjama in Bled. Pod temi fotografijami je visel lep akvarel g. O. Larsena, predstavljajoč Gorenjko v narodni noši. Na razstavo smo poslali jako veliko prospektov in sicer z Bleda, iz Toplice na Dolenjskem, Postojnske jame v treh jezikih ter prospekte hotela »Union« v Ljubljani. Tudi lepake in druge manjše reklamne stvari in cenike Postojnski jami smo tja poslali. Prospekti so se potem brezplačno razdeljevali obiskovalcem razstave. K temu poročilu nam je še omeniti, da je avstrijski oddelek za tujski promet na milanski razstavi razstavil najlepše slike in fotografije, kar se je z zadovoljstvom konstatiralo v seji v železniškem ministrstvu dne 20. decembra 1906. Uspehi razstav se bodo še pokazali v prihodnosti.

V angleškem kažipotu »Franks English and Americans in Austria« smo lansko leto priobčili pet slik in sicer: mesto Ljubljana, Bled, Bohinjsko jezero in dve sliki Postojnske jame. V letnik 1907 pridejo iste slike s primerim besedilom, katero je napisal marljivi odbornik g. dr. Vl. Foerster.

Za tekoče leto smo angažirani glede reklame že veliko; o tem se bo pa poročalo prihodnjemu občnemu zboru, kakor se tudi ne spuščamo v podrobnosti, ki smo jih storili glede reklame v preteklem letu.

Z ozirom na to, da nismo še prejeli od vlade oficijelne statistike tujkega prometa na Kranjskem in ker nam je ta le za nekatere kraje znana, ne poročamo še letos o statistiki. Konstatiramo le z zadovoljstvom, da se je obisk tujcev kakor letoviščarjev v preteklem letu na Kranjskem zelo povzdignil, in prvi vrsti kajpada na Gorenjskem. Na Bledu je še primanjkovalo stanovanj, toda temu se bo v bodoči sezoni pomagalo, ker se zida jako veliko stavb. V Bohinju je samo po sebi umevno nova železnica pripeljala nebroj tujcev in letoviščarjev. Pomanjkanje stanovanj in hotelov je bilo že lani zelo občutno in menda tudi za prihodnost ne bo tako naglo izginilo. Bohinji obeta sploh za Bledom postati prvo letovišče na Kranjskem, le da se bodo morale urediti gotove razmere in odstraniti nedostatki, ki ovirajo zlasti napravo novih hotelov in drugih stavb. Stavbni načrt za južno obalo Bohinjskega jezera se bo najbrž letos izvršil, ako se bodo stroški pokrili. Uresničil se pa bo načrt

gotovo, ako dobi zveza podporo od deželnega odbora, sicer pa ne bo mogla ničesar prispevati k stroškom, ki so proračunjeni na 1.600 do 2.000 K. Treba bo tudi verski zaklad, ki je lastnik največjega dela ob Bohinjskem jezeru, pripraviti do tega, da bo podjetnikom prodal gotove parcele, katere se brani zdaj prodati. Tudi v drugih ozirih bo moral biti verski zaklad v interesu tujkega prometa bolj popustljiv, kajti došlo nam je veliko pritožb glede tega.

Obisk Postojnske jame je bil letos povprečno tak, kakor druga leta; isto se lahko reče glede Kamnika in Toplice na Dolenjskem. Zveza se bo trudila, da bo z vspešno reklamo in drugimi akcijami povzdignila obisk tujcev v imenovanih treh krajih, ki zaslužijo deloma vsled znamenitosti, deloma vsled tam se nahajajočih zdravilišč mnogobrojnega obiska.

Pri tej priliki omenja zveza, da bo v svrhu sistematičnega delovanja tako glede povzdige tujkega prometa kakor v dosegu zanesljive statistike v kratkem razposlala krajevnim društvom in drugim korporacijam okrožnico, kako se imajo v tem oziru ravnati. Polagamo tem potom vsem imenovanim društvom na srce, da stopijo z nami v najtesnejšo dotiko, da se ravnajo po naših navodilih in da v vseh akcijah zlasti glede reklame povprašajo zvezo za svet. Ravno v tem oziru je to jako potrebno, kajti nabiralci inseratov za neštete, včasih jako dvomljive časopise, prepričajo kmalu človeka o koristi in uspehu, ki bi jo imela reklama v dotičnem časopisu, če se pa v resnici more govoriti o kakem uspehu, je vprašanje. Zato ničesar priobčiti brez skupnega posvetovanja in poprej vedno zaslišati deželno zvezo za mnenje. Zveza si sicer ne prisvaja lastnosti, da bi v vsaki stvari prav sodila, toda zato ima pa veliko zvez z izkušnimi in dobro poučenimi društvi in osebami v drugih deželah, ki so zvezi s takimi sveti vedno na razpolago. Mnogokrat se prav po nepotrebnem za dvomljivo reklamo vrže denar proč in da se temu v okom pride, svetujemo društvom v njih interesu, da se ravnajo po navedenih nasvetih.

Le v tesni zvezi društev s centralo bo delovanje za povzdigo tujkega prometa na Kranjskem uspešno ter bo rodilo sadove. Tako tesno združenje bo zveza letos izvedla in v prihodnjem poslovnem poročilu deželne zveze se bodo čitala tudi poročila o delovanju krajevnih društev.

Pisarna je nastanjena v hotelu »Lloyd« vsak dan od 3. do 5. ure popoldne. Ekspedij je imela pisarna v poslovni dobi šest sej, administrativni odsek, s katerim se je združil tudi reklamni odsek je imel povprečno vsakih štirinajst dni seje in vodil in odločeval v vseh akcijah, ki niso specijelno pridržane osrednjemu odboru.

Podpore, ki so znašale leta 1906 desetkrat več nego članarina, so izkazane v računskem zaključku, in te edino so nam omogočile uspešno delovanje. Zato izrekamo na tem mestu najtoplejšo zahvalo vsem podpirateljem, in prvi vrsti mestni občini ljubljanski. Konstatirati pa moramo tudi, da ona korporacija, ki bi morala v prvi vrsti podpirati naše delovanje, namreč deželni odbor kranjski, ni dala nobene podpore. Res je sicer, da se primerna podpora vsled nedelovanja deželnega zbora ni mogla izplačati, vendar bi se lahko našel način, da se da vsaj nekoliko podpore; kredit za izvanredne izdatke je tudi deželnemu odboru na razpolago.

Zahvaliti nam je tudi naše časopise, v prvi vrsti ljubljanske dnevnike, ki so vedno radi priobčevali naša izvestja in druga naznanila.

H koncu poročila moramo omenjati še žalostno dejstvo, da smo imeli le enajst članov. Iz tega moremo sklepati le to, da naše ljudstvo podcenjuje važnost take korporacije, kakor je naše društvo, in da se na Kranjskem še ne vpošteva velevažni pomen, ki ga ima tujski promet v narodnogospodarskem oziru. V poročilu smo že povdarjali, da moramo ljudstvo v tem oziru vzgojevati in te naloge se bo zveza z vsemi silami poprijela. Značilno dovolj je, da oni interesentje, za katerih korist zveza največ dela, to so hoteli, gostilničarji in drugi obrtniki, niti zvezni člani niso, izvzemši dva gostilničarja v Bohinju. Kje so pa ljubljanski in drugi hoteli? Kje so občine, v katerih okoliš tujci radi prihajajo, oziroma ki imajo ugodno pozicijo za tujce in letoviščarje? Takih vprašanj bi lahko še več stavili, toda zveza mora priznati, da doslej ni nikogar silila in prosila za pristop, ker je mislila, da bo s podporami izhajala. Ker pa zdaj uvidimo potrebo, da brez znanje članarine ne bomo mogli izhajati — o tem vam bo gospod blaginik še posebej poročal — moramo storiti korake, da si pridobimo članov. Upamo, da bodo interesentje, ko bodo izpoznali, kako velikega pomena je naše društvo, sami radi pristopali. Iz tega vzroka se bo tudi članarina znižala, ako bo slavni občni zbor sprejel od odbora nasvetovano izpremembo pravil, ki je danes na dnevnem redu.

Iz mojega poročila naj slavni občni zbor blagovolji razvideti, da se je zvezino vodstvo počteno trudilo, da čim najbolj srečno izvede svojo nalogo. Po sebi je umevno, da v tej dobi še ni bilo mogoče posebno znatnih uspehov doseči. To bo šele mogoče, ako bo ljudstvo prišlo do polnega izpoznanja pomena tujkega prometa, ako ne bodo lepote in naravne krasote naše domovine domačinom samim nič več tuje in ako vsakdo, komur je mogoče, zvezi pristopi, da bomo lahko razpolagali tudi z materijelnimi sredstvi, ki so neobhodno potrebna, da vsaj nekaj storimo, česar nam manjka na vseh koncih in krajih, da namreč privabljenim tujcem omogočimo prijetno bi-

vanje na Kranjskem in jih tukaj tudi pridržimo.

Vztrajno delati na to, je ena glavnih nalog, ki smo si jih stavili; prosimo torej vas, prosimo vse, katerim leži blagor naše krasne domovine na srcu, da nas v tem podpirajo, da z nasveti pospešujejo koristno delovanje zveze in da vsak v svojem krogu v dosegu tega lepega cilja dela, kajti le z vztrajnim, skupnim, složnim in dobro premišljenim delom se bodo lepi naši nameni dosegli.

Enega ali dva vajenca
močna, zdrava
tako sprejme večja kovačnica, in
enega vajenca kolarnica istotam.
Učna doba 3 leta brezplačno, a brez obleke
Ponudbe na: **Sebast. Schiestl**, kovač
Seebach pri Beljaku (Koroško). 324 6

Najvišje odlikovanje na mednar. razstavi v Milanu 1906
(avstr. sodišče).

Dr. Reich,
- Sv. Roka bolnica v Budimpešti je vporabljala
želodčno tinkturo
lekarja Piccolija v Ljubljani
v vseh slučajih trajnega zaprtja in slabosti želodca z najboljšim vspehom.

1 steklenica 20 vin. K 2.70
12 steklenic z zavojem " 5.12
24 " " " " " 10.24
70 " " " " " 14.-
(poštni zavoj.)

Zutajna nar. ošila izvrši lekar PICCOLI v Ljubljani, Dunajska cesta, najtožneje.

Osební kredit za uradnike, častnike, učitelje itd. Samostojni konzorcij Uradniškega društva za hranilne vloge in predjume dovoljujejo, posojila na osební kredit pod najzmernejšimi pogoji tudi proti dolgoletnim odplačilom. Posredovalec so izključeni. Naslove konsorcijev naznani brezplačno osrednje vodstvo Uradniškega društva na Dunaju, Wipplingerstrasse 26. 720 39-39

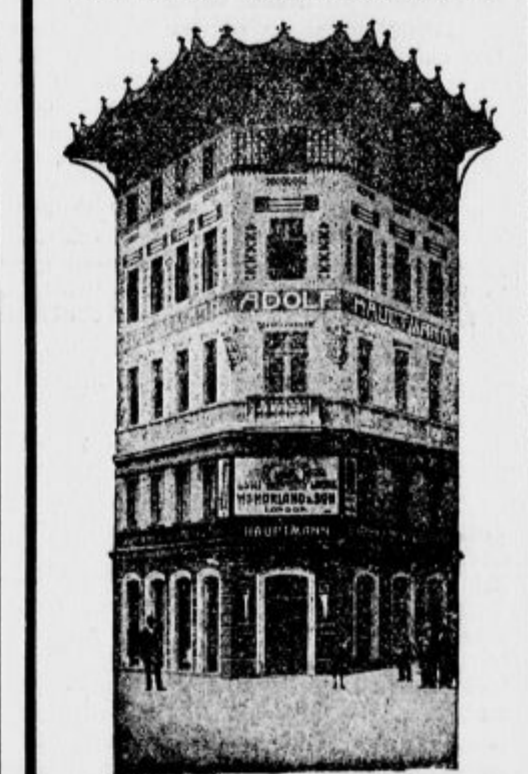
Zahtevajte zastoj

in franko moj veliki, bogato ilustrovani glavni cenik s nad 1000 slikami vseh vrst nikelastih, srebrnih in stalihih ur z znamko Roskopf, Hahn, Omega, Schaffhausen, Glasbilo kakor tudi vseh vrst solidnih stalihih in srebrnih po izvirnih tovarniških cenah.

Nikel remon. ura K 3.-
st. Roskopf patent ura 4.-
črna jela rem. ura 4.-
izv. izvir. Roskopf pat. ura 5.-
Goldn. rem. ura »Luna« kolej 7.50
srebr. 7.50
»dvojni plašč 11.50
»oklep. verižica z riničico na pero in karab., 15 gr. teška 2.50
reška Tula nikel. ura s sidro z »Luna« kolejem 9.50
ura s kukavico K 3.50, budilka K 2.90, kuhinjska ura K 3.-
švarcvaldska ura K 2.80.

Za vsako uro Sletno pisмено jamstvo!
Nihak ristiško! Zamena dovoljena, ali denar nazaj!
Prva tovarna za ure **Hanns Konrad** v Mostu
1789 (Brux) št. 654, Češko. 199-52

Prodaja na debelo in drobno.

Firnež
le iz kranjskega lanenega olja
1619 100-88 prodaja
Adolf Hauptmann
v Ljubljani
prva kranjska tovarna oljnatih barv
firnežev, lakov in steklarskega klijena. Največja zaloga
karbolineja in gipsa.